

1586

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

303149 / Schusterman Gershon

שחרית, פורים תשכ"ב

"בחצי הלילה" ובתוקף החושך? אתה יכול, צא ממצרים!
/ התוועדות עם הרבי

ה' מחולל אור ניסי, אך משימת החיפוש מוטלת עלינו
/ שיעור בלקוטי שיחות

העולם בז למי שנגרר אחר הרוב, ללא יציבות
/ מכתב מבואר

התורה מודיעה ומפרטת את הזמנים המדויקים של היציאה ממצרים, "בחצי הלילה" ו"בעצם היום הזה". ללמדנו כי גם בשיא ה'חושך' וגם בשיא ה'אור', אפשרי ונדרש מיהודי לצאת מן ה'מצרים' וגבולים בעבודת השם.

התוועדות עם הרבי

התכלית של מכת חושך לא הייתה רק הענשת המצרים, כי אם גם לאפשר לבני ישראל לשאול משכניהם המצריים כלים ולצאת ממצרים ברכוש גדול - גם עלינו הוטלה משימה רוחנית 'לשאול את הכלים', וגם בחיים שלנו האור והחושך משחקים יחד כדי לאפשר לנו לבצע את המשימה.

שיעור

בלקוטי שיחות

איך אתמודד מול אלו שצוחקים עליי עקב ההתחזקות בתורה ומצוות? 'בזמננו, נותנים כבוד דווקא לאלו שעומדים על הערכים שלהם בלי בושה, ובזים לאלו שנגררים אחרי הרוב' - מכתבי הדרכה מפורטים ליהודים שרצו להתחזק במצוות, אך חששו מתגובות הלעג של הסביבה.

מכתב מבואר

אנו נדרשים להשליט את הנשמה האלוקית בחיינו, אך מנגד עומדים הגוף והנפש הבהמית, ואף עוונות העבר, ומפריעים לעבודת הנשמה. אל מול "מצרים" אלו, מעניק לנו הקב"ה את מלוא הכוח להצליח ולצאת ממצרים - ביאור תורת החסידות אודות יציאת מצרים האישית, ומה הופך אותה לרלוונטית גם בתקופה שלעתידי לבוא.

אור וחיות

אחד הנושאים הבולטים בתורתו ובהנהגתו של הרבי, היא הקריאה "ופרצת" - לפרוץ את המדידות, ולהגבילות, ולהתקדם ולהעלות בקודש, כל אחד לפי ערכו ומדרגתו.

זהו גם ללא ספק הנושא המרכזי בתורת החסידות לפרשת השבוע, פרשת היציאה ממצרים. הקריאה התמידית לכל יהודי לצאת ולהשתחרר מן ה'מצרים' המגבילים את עבודת השם שלו.

הבשורה הגדולה היא כי הדרישה הזו היא אינה תביעה בלבד, אלא בעיקר נתינת כוח. במדור 'אור וחיות' נלמד מאמר חסידות מעורר, ובין כי כשם שהיציאה ממצרים הייתה בכוח השם, כך השם 'מוציא' גם אותנו, ומעניק לנו את הכוחות הדרושים כדי 'לצאת ממצרים'. מסר דומה נוכל לקבל גם ב'התוועדות', בה מעורר הרבי אודות נחיצות היציאה מן ה'מצרים' בכל מצב שהוא.

'אני רוצה לפרוץ ולשנות כיוון, אך איך אתמודד עם הלעג מהסביבה?' - על שאלת השאלות הזו, המהווה התמודדות מתמדת עבור כל אחד ואחת מאיתנו, עונה הרבי במכתבים מכוננים, אותם נפגוש במדור ה'מכתב המבואר'.

את העידוד לעסוק בעבודת השם, למרות הקשיים הרבים הכרוכים בה, נוכל לקבל ב'שיעור בלקוטי שיחות' שם נלמד על הטוב והתועלת העצומה שמעניק לנו דווקא הקושי, שמהווה מרכיב מרכזי והכרחי בעבודה.

בתפילה שנזכה להיגאל מן ה'מצרים' של הגלות, בביאת משיח צדקנו תיכף ומיד.

למנוי דיגיטלי ל'התקשרות':
chabadisrael.co.il/alonichabad

וארט חסידות - 18 • עת לדעת - 20 •
שניים מקרא - 21 • זמנים ושיעורי השבוע - 32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב
עורך ראשי: שלום בלוי עריכה: הרב יוסף יצחק מרגליות
מ"ל: המרכז לעזרי שלוחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
1586 • גיליון • ISSN 7474-0793 • 6084000
לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com
התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
צוקוללה"ה נב"מ ז"ע

”בחצי הלילה”, בשיא תוקפו של חושך העולם, באים להודיע ליהודי כי בכוחו לצאת ממצרים ולבטל את החושך מכל וכל!

(שיחת י"א ניסן תשד"מ – תורת מנחם תשד"מ (ג), עמוד 1437)

בדברי התורה אודות יציאת מצרים אנו רואים דבר ייחודי: התורה מפרטת ומדגישה את הרגע המדויק בו אירעה יציאת מצרים. זהו דבר שלא מצינו כמותו ביחס למאורעות אחרים, כמו מתן תורה לדוגמא, שלא מופיע בתורה שבכתב (ואפילו לא בתורה שבעל פה) מהו הרגע המדויק בו פתח הקב"ה ואמר "אנוכי ה' אלוךיך".

בתחילה התורה מפרטת מהו הרגע בו התבטלה גלות מצרים, ופרעה מודיע על גירוש בני ישראל מארצו - "ויהי בחצי הלילה". בחצות הלילה בדיוק, אפילו לא רגע לפניו או לאחריו.

לאחר מכן מפרטת התורה גם את זמן היציאה בפועל ממצרים - "בעצם היום הזה", בחצי היום. כאשר גם כאן היה זה בחצי היום בדיוק, כמו שאומרים חז"ל "משהגיע הקץ לא עיכבן אפילו כהרף עין", כלומר אפילו לא רגע אחד לאחר חצי היום.

"בחצי הלילה" זהו זמן בו חשכת הלילה היא בשיא תוקפה, יותר מהתחלת הלילה או סיומו [בהרגשת האדם נדמה שלפני עלות השחר חשוך יותר, כיוון שקשה עליו ההמתנה עד שיאיר היום, אך לאמיתו של דבר, וכפי שנראה לעיניים, הרגע החשוך ביותר הוא "בחצי הלילה"].

ומאידך - "בעצם היום הזה", בחצי היום, זהו הזמן בו אור היום הוא בתכלית השלמות והתוקף.

ובכך יש לימוד והוראה ליציאת מצרים' בעבודה הרוחנית, "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים" - היציאה מן ה'מצרים' וההגבלות בעבודת השם:

כאשר יהודי נמצא במעמד ומצב של "חצי הלילה", כאשר "החושך יכסה ארץ" וחשכת עולם הזה מאפילה עליו בשיא התוקף, כמו ב"חושך אפלה" שהיה במצרים - יכול הוא לחשוב: האם דווקא ברגע זה, שבו החושך הוא בשיאו, צריך הנני 'לצאת ממצרים' ולבטל חושך זה מכל וכל?! אמתין עד שיעבור רגע זה, ואחר כך אגש לעבודת 'יציאת מצרים' - לעבוד את השם בלי התחשבות בכל הגבלה שהיא.

על כך באה ההוראה - שביטול גלות מצרים היה "בחצי הלילה" דווקא. אז דווקא באו פרעה ועבדיו לצעוק שהתבטלה הגלות, ובני ישראל צריכים לצאת ממצרים וללכת לקבל את התורה.

כי כיוון שמודיעים לו שעליו לבטל את 'גלות מצרים' שלו, הגם שנמצא הוא במצב של "חצי הלילה" וקשה עליו הדבר - הרי בוודאי שהודעה זו היא בהשגחה פרטית, כדי להורות לו שיש בכוחו ויכולתו להבקיע ולבטל אפילו את החושך של "חצי הלילה" מכל וכל!

ועל דרך זה בנוגע ליהודי שנמצא במצב של "בעצם היום הזה". שלימוד התורה וקיום המצוות שלו הם בתכלית השלמות, כך שהאור של "נר מצוה ותורה אור" הוא אצלו בשיא תוקפו - עלול הוא לחשוב: לשם מה עליי 'לצאת ממצרים' בהיותי במצב כזה?

מדוע עליי להתייגע להוסיף עניינים חדשים בלימוד התורה? מספיק שאחזור על מה שלמדתי אתמול! לשם מה עליי לקיים את המצוות ב'חיות' מחודשת? מספיק שאקיים אותן באותה חיות כמו אתמול!

על כך באה ההוראה - שרגע יציאת מצרים היה "בעצם היום הזה":

גם לפני רגע הגאולה, מעמדם ומצבם של בני ישראל היה ש"לכל בני ישראל היה אור במושבותם", ובמיוחד לאחר שעבר כבר "חצי הלילה" שאז התבטלה גלות מצרים. אך למרות זאת, כאשר הגיע "עצם היום הזה", תוקף האור של חצי היום - אז דווקא הייתה היציאה ממצרים.

כי גם כאשר עבודתו של יהודי היא בשלמות, "בעצם היום הזה", מכל מקום, כיוון שזהו אופן העבודה של אתמול, שנעשה כבר טבעו ורגילותו - עליו לצאת מן ה'מצרים' וגבולים של טבע הקדושה, גם ביחס לעבודה נעלית זו.

למה זה לא קל?

החיים הם לא פיקניק. לא קל להשיג כסף, לא קל לשמור על הבריאות, לא קל להתמודד עם האתגרים שמזמנים לנו החיים.

כך ויותר מכך, גם בתחום החיים הרוחניים ועבודת השם. לא קל להקפיד על כל ההלכות בשולחן ערוך. אוכל כשר הוא יקר יותר וההיצע שלו נמוך יותר, קשה להתרכז בתפילה, ולא בכל פעם קל לנו לתת צדקה או לצאת לשיעור תורה, שלא לדבר על הזהירות מעבירות ומהתנהגות לא מתאימה.

דווקא אצל עובדי השם, המציאות הזו מעוררת שאלות ותהיות: הקדוש ברוך הוא הרי יצר את העולם הזה ואותנו. הוא זה שהביא אותנו לכאן, כשהמטרה שלו היא שנעשה את רצונו. מדוע אם כן הוא לא משפר את התנאים ומאפשר לנו לעשות את רצונו בקלות? למה יש כל כך הרבה 'באגים' ומכשולים בדרך?

למה כדי לזכות לקיים מצוות צדקה, אנחנו צריכים לעבוד קשה מצאת החמה עד צאת הנשמה על הכסף שנכניס וממנו נוכל לתרום? מדוע הצלחה בחינוך הילדים דורשת מאיתנו השקעה אינסופית, לילות בלי שינה והגעה לפעמים למצבים מתסכלים ומייאשים? למה שהעולם לא יהיה מותאם מלכתחילה לתכלית שלו - לאפשר לנו לקיים בקלות חיים של תורה ומצוות?

את התשובה נצא לחפש במצווה ייחודית שאותה קיימו בני ישראל פעם אחת בלבד, במצרים.

שאלת הכלים

בפרשת השבוע אנו קוראים על אחת המצוות הראשונות שהשם ציווה את בני ישראל, עוד לפני יציאת מצרים. זוהי מצוות שאילת הכלים:

דבר נא באזני העם, וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב.

הקדוש ברוך הוא מצווה את בני ישראל לשאול בגדים, כלים יקרים ותכשיטים משכניהם המצרים, כאשר הכוונה היא שבני ישראל ייקחו איתם את כל זה בצאתם ממצרים כעבור זמן לא רב.

האמת היא שמדובר על הגשמת הבטחה שניתנה כבר לאברהם אבינו, בברית בין הבתרים. הקדוש ברוך הוא הודיע לאברהם מה עתיד לקרות לצאצאיו: הם ישתעבדו במצרים ויעבדו בפרך, אבל בסופו של דבר ייגאלו וייצאו משם "ברכוש גדול".

גם כאשר בא הרגע, ומשה רבינו מתחיל את שליחותו במצרים

שיעור
בלקוטי
שיחות

בין אור לחושך

התכלית של מכת חושך לא הייתה רק הענשת המצרים, כי אם גם לאפשר לבני ישראל לשאול משכניהם המצריים כלים ולצאת ממצרים ברכוש גדול. גם עלינו הוטלה משימה רוחנית 'לשאול את הכלים', וגם בחיים שלנו האור והחושך משחקים יחד כדי לאפשר לנו לבצע את המשימה.

השיחה המלאה – בלקוטי שיחות, חלק לא, שיחה ראשונה לפרשת בא

הקדוש ברוך הוא פתר את הבעיה מראש, כמו שהוא יודע. בעוד המצרים סבלו מאפלה מוחלטת, עד כדי כך שהם לא היו מסוגלים אפילו לנוע - לבני ישראל היה אור במושבותם. ולא רק זה, יהודים נכנסו לתוך בתי המצרים, והתופעה נשמרה: המצרים לא ראו דבר, ואילו היהודים ראו כרגיל.

ולא רק זה. לפי המדרש, אור פלאי 'אותת' ליהודים בכל מקום שנמצא בו תכשיט, מטמון או בגד יקר. מהעולם הטכנולוגי של היום, אפשר לדמיין לעצמנו את ההתרחשויות כמו חבישת משקפי מציאות רבודה שהפכה את בתי המצרים לשקופים ואת הכספות והמטמונים לזוהרים.

בעקבות נס מופלא זה, שאילת הכלים הפכה למצווה קלה יותר לביצוע. המצרים השתכנעו באמינות של עם ישראל - משום שאלה ידעו היטב היכן מוחבא כל חפץ, ובכל זאת הם לא לקחו לעצמם דבר בזמן שהמצרים היו משותקים ועיוורים במכת חושך. יתרה מזו: כל יהודי יכול היה להכין רשימה מדוקדקת של כל החפצים היקרים והתכשיטים עם פירוט מיקומם המדויק, לגשת לביתו של שכנו המצרי ולקבל את כל תכולת הרשימה.

אור עם חושך

המורה והמלמד הגדול של התורה, רש"י, מסביר גם הוא שמכת חושך עזרה לעם ישראל לקיים את הציווי של שאילת הכלים, אבל הוא מספר את הסיפור בצורה שונה מעט. כך כותב רש"י¹:

וְלָמָּה הֵבִיא עֲלֵיהֶם חֹשֶׁךְ?...

שֶׁחָפְּשׂוּ יִשְׂרָאֵל וְרָאוּ אֶת כְּלֵיהֶם. וּבְשִׁנְיָאָו וְהָיוּ שׂוֹאֲלִים מֶהוּ, וְהָיוּ אוֹמְרִים: "אֵין בִּידְנָא כְּלוּם" - אוֹמֵר לוֹ: "אֲנִי רֵאִיתִיו בְּבֵיתְךָ, וּבְמָקוֹם פְּלוֹנִי הוּא."

לכאורה, זהו אותו סיפור שמסופר במדרש, רק בקצרה. אבל הרבי מסב את תשומת ליבנו להבדלים בין הסיפור שרש"י מספר לזה שבמדרש:

במדרש, הלשון שהאור היה "מאיר

כשליח השם לגאול את בני ישראל - השם שוב מודיע ומזכיר לו את סיפור שאילת הכלים. כך הקדוש ברוך הוא אומר למשה במעמד הסנה:² "וְנִתְּתִי אֶת חֵן הָעַם הַזֶּה בְּעֵינֵי מִצְרַיִם, וְהָיָה כִּי תֵלְכֶן לֹא תֵלְכֶן רֵיקָם. וְשָׁאַלָה אִשָּׁה מִשְׁכָּנָתָהּ וּמִגֵּרַת בֵּיתָהּ כְּלֵי כֶסֶף וְכָלִי זָהָב וְשִׁמְלָתָהּ, וְשָׁמְתָם עַל בְּנֵיהֶם וְעַל בָּנֹתֵיהֶם וְנָצַלְתָם אֶת מִצְרַיִם."

מכך כבר ניתן להבין ששאילת הכלים מהמצרים לא הייתה סיפור צדדי, אלא חלק מרכזי בתהליך הגאולה ממצרים, ואף שלב מתוכנו וחשוב בייעוד של בני ישראל בשהייתם במצרים.

והנה, במצווה הזו אנחנו רואים תופעה פלאית ומיוחדת.

כמו כל מצווה, גם המצווה הזו הייתה עשויה להיות כרוכה בקושי ובמאמץ. לא קל ליישם אותה. המצרים בוודאי יתחמקו ולא ירצו להשאיל לשכניהם העבריים את הכלים היקרים שלהם. מן הסתם, הם גם יחששו שייתכן מאד שבני ישראל עומדים לעזוב את מצרים ולקחת איתם את הרכוש המצרי שלא על מנת להחזיר.

איך גורמים למצרים להשאיל את רכושם למרות החששות הללו? - ההזדמנות הגיעה משמיים, במכה התשיעית.

הכוונה היא למכת חושך, המכה האחת לפני האחרונה שהכריעה את המצרים ובעקבותיה הגיעה הגאולה. מסתבר שמכת חושך לא הייתה עוד מכה שנועדה רק להעניש את המצרים ולהכות בהם. הייתה לה תכלית נוספת, חשובה לא פחות: לפתור את הבעיה שעלולה הייתה להתעורר בהמשך, ולאפשר לבני ישראל לקיים את הציווי "וישאלו".

הנה כך מספר המדרש³:

בְּשִׁלְשֶׁת יָמֵי אֶפְלָה נָתַן הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא חֵן הָעַם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם, וְהַשְׂאִילוּם.

שֶׁהָיָה יִשְׂרָאֵל נִכְנָס לַתּוֹךְ בְּתֵיחַן שֶׁל מִצְרַיִם, וְהָיוּ רֹאִין בְּהֵן כְּלֵי כֶסֶף וְכָלִי זָהָב וְשִׁמְלֹת.

אִם הָיוּ אוֹמְרִים: "אֵין לָנוּ לְהַשְׂאִיל לָהֶם", הָיוּ יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים לָהֶן: "הָרִי הוּא בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי"...

שֶׁבֶל מָקוֹם שֶׁהָיָה יְהוּדֵי נִכְנָס, הָיָה אֹר וְנִכְנָס וּמֵאִיר לוֹ מֶה שֶׁבְּחִבּוּת וּבְתִבּוּת וּבְמִטְמוֹנוּת.

2. שם, ג, כא-כב.

3. שמות רבה, יד, ג.

4. שמות, י, כב.

ואחר כך לדפוק על הדלת ולנקוב בפני המצרים במקומות המדויקים של הכספות והמטמונים.

אך אם נלמד את הפסוקים רק בדרך הפשט, שזו דרכו של רש"י בפירוש התורה - נבין שהסיפור היה שונה. זה לא שלבני ישראל היה אור מיוחד על-טבעי, אלא שהחשיכה שהשתררה במצרים לא השפיעה עליהם. באזורי המגורים של היהודים לא היה חושך בכלל, וגם כשהיהודים הסתובבו בבתי המצרים הם המשיכו לראות כרגיל.

זה נתן ליהודים אפשרות לשוטט בבתי המצרים ולערוך בהם חיפוש מדוקדק, אך לא חשף בפניהם באופן ניסי את מיקומם של כל האוצרות כולם. הם עדיין היו צריכים לחפש, לבדוק ולנסות לאתר, ולא בטוח שהם אכן מצאו הכול.

אם כן, גם לפי המדרש וגם לפי דברי רש"י - היה כאן סיוע של הקדוש ברוך הוא שהקל על בני ישראל לשאול את הכלים. אבל בכל זאת יש הבדל משמעותי בין שתי הפרשנויות: בעוד לפי המדרש זה ממש בא להם בקלות, לפי רש"י בני ישראל היו צריכים לשם כך לטרוח לא מעט ולהשקיע זמן ומאמץ כדי לחפש ולמצוא את ה"רכוש גדול" של המצרים. יותר מזה: המשימה באמת לא בוצעה במאה אחוזי הצלחה, כי היו גם כלים שלא אותרו ולא חולצו מרשות המצרים.

הפקיד והסירה

אך מדוע באמת רש"י מעדיף לפרש שלא היה כאן נס מושלם? מדוע הוא 'מתעקש' לומר שבני ישראל קיימו את המצווה מתוך עמל וקושי, ולא שאור פלאי ליווה אותם והקל עליהם?

הרי אנחנו מדברים כאן בדיוק על זמן היסטורי שבו הקדוש ברוך הוא הראה ניסים פלאיים גלויים שכל העולם השתאה מהם. זו הייתה סדרה של מכות שמימיות, מופתים יוצאי דופן לחלוטין. אז מה ה'ביג דיל' להוסיף גם 'אור מאותה' על המטמוניות של המצרים?

נקרא את ההסבר תחילה בלשונו של הרבי:

בקיום ציווי הקדוש ברוך הוא, יש להשתדל שהקיום יהיה בדרך הטבע, לא על ידי נס.

היינו, הן שהחפץ שבו נעשית המצווה יהיה חפץ טבעי ולא מעשה ניסים, והן

לישראל ומראה להן . . מה שבתובות ובחביות ובמטמוניות,

ואילו בפירוש רש"י:

(א) לא נזכר כלל שהיה כאן איזה "אור", ורק הזכיר על דבר ראיית בני ישראל, "ראו את כליהם".

(ב) מדייק שבני ישראל "חיפשו" - דלא כבמדרש, שהאור היה "מראה להן".

(ג) משמיט שבני ישראל ראו את הכלים ש"בתובות ובחביות ובמטמוניות".

מה שנראה לנו על פניו כהבדלים מינוריים בסגנון, הם למעשה שינויים שעושים הבדל משמעותי מאד:

טעם השינויים בפשטות:

להמדרש, היה זה אור מיוחד וניסי, שהיה "מראה להן . . מה שבתובות ובחביות ובמטמוניות". ועל זה אינו מספיק אור טבעי לראות על ידו מה שנמצא בתוך הכלים, וכל שכן במטמוניות, אלא היה אור מיוחד וניסי.

מה שאין כן על פי פשוטו של מקרא (דרך רש"י בפירושו על התורה), לא היה כאן אור ניסי, כי אם רק שהחושך לא החשיך לבני ישראל, ובמילא היו יכולים לראות מה שיש בבתי המצרים באור רגיל וטבעי. ולכן הוצרכו לחפש וכו', עד שראו את כלי המצרים.

ועל פי זה יש לומר, שאפשר שלא מצאו בני ישראל את כל הכלים שהיו טמונים במטמוניות כו'.

לפי המדרש, קרה כאן נס מיוחד. 'איתותים' זוהרים סימנו ליהודים בדיוק היכן נמצא הרכוש המצרי, כולל מקומות המחבוא המוסלקים. מה שנותר להם היה רק לזכור את המיקומים,

א. ראה פי' מהרד"ו לשמו"ר שם.

ב. ראה בחיי כאן (פסוק כא בסופו): והי' אור לישראל מפני שלא נסגרו להם שבילי האור כו'. ולהעיר ממושג זקנים שם בסופו "אע"פ שהי' חושך למצרים ממונם הי' נראה היכן הוא שהרי המכות לא הי' אלא בשביל גופם שילקו אבל בשביל ממונם לא הי' כו'".

ג. להעיר ממפרשים (מצפה איתן ועוד) לתוד"ה חטין (מנחות טז, ב). כלי חמדה פ' ויקהל (לה, כז-כח). ועוד.

ההכנה לקיום המצווה תהיה בדרך הטבע ולא על ידי עניין ניסי.

הסיפור הזה אירע בעת מאסרו של האדמו"ר הזקן בעקבות ההלשנות נגדו. באחד הלילות נלקח הרבי לחקירה ממתקן מעצר אחד לשני, ובדרך עברו בנהר. הרבי רצה לקדש את הלבנה בצורה נאותה, לא תוך כדי נסיעה וכשהוא יכול לעמוד במקום ולהתרכז.

הרבי אף הוכיח שהוא מסוגל לעצור בכוחותיו העל-טבעיים את הסירה - אבל בפועל הוא עשה קידוש לבנה רק לאחר שמי שליווה אותו והשיט את הסירה עצר אותה בעצמו, ללא התערבות של כוחות פלאיים.

**זה נתן ליהודים אפשרות לשוטט
בבתי המצרים ולערך בהם חיפוש
מדוקדק, אך לא חשף בפניהם באופן
ניסי את מיקומם של האצרות כולם.
הם עדיין היו צריכים לחפש**

גם כאן אנחנו רואים את אותו עיקרון בסיסי, ובצורה מודגשת: מצווה לא עושים בניסים, וגם לא במעורבות של ניסים בהכנת התנאים והאמצעים לקיום המצווה.

כעת אנחנו יכולים לחזור לסיפור מכת חושך, ולהבין מדוע רש"י משמיט את סיפור האורות המיוחדים:

לכן משנה רש"י ומפרש שזה שראו את כליהם לא היה על ידי אור מיוחד ובדרך נס, אלא על פי טבע, שחיפשו ישראל בבתי המצרים וראו את כליהם באור טבעי.

בכדי שגם ההכנה להמצווה תתקיים בדרך הטבע.

ואף שכל עיקר הנס של מכת חושך היה בשביל זה שישראל יוכלו לראות את כלי המצרים - הרי זה רק בגדר דהסרת המניעה, או לכל היותר באופן של סיבה

שהמעשה דקיום המצווה ייעשה בדרך הטבע.

ויתרה מזו, זה כולל לא רק קיום המצווה עצמה, אלא גם ההכנה למצווה, שגם ההכנה צריכה להיות טבעית.

ההלכה קובעת כי אין לקיים מצוות בעזרת "מעשי ניסים", אלא רק בדרך טבעית.

קודם כל הכוונה היא לחפץ עצמו שבו מקיימים את המצווה. מצה חייבת להיות מחיטים שגדלו בצורה טבעית באדמה, ולא מחיטים שנוצרו על ידי כוח רוחני. מזווה חייבת להיות כתובה בכתב ידי סופר גשמי. קלף מזווה שנפל מן השמיים יכול להיות קדוש מאד, אך הוא פסול לשמש כמזווה.

גם פעולת קיום המצווה צריכה להיות פעולה טבעית ולא ניסית. אין סומכים על הנס - זה לא רק כלל באמונה או דרך לחיים. זה נכון במיוחד לגבי קיום המצוות. אנחנו צריכים להתארגן מראש ולדאוג לארבעת המינים מהודרים בחג הסוכות, וכך גם לכל מצווה אחרת שעלינו לקיים במועדה וכהלכתה. לצורך העניין, גם צדיקים שיכולים להתגבר על מערכת הטבע ולעשות פלאות, לא יקיימו מצווה בעזרת כוחות על טבעיים.

יותר מכך: גם דברים שאינם חלק מהמצווה עצמה, אלא רק הכנה למצווה - צריכים להתקיים באופן טבעי. הרבי גם מספר סיפור להמחשת הדברים:

וכפי שלמדים מהסיפור הידוע^ד אודות קידוש לבנה של אדמו"ר הזקן,

שביקש מהפקיד שהיה ממונה על הספינה לעצרה, בכדי שיוכל לקדש את הלבנה מעומד וביישוב הדעת. וכאשר הפקיד סירב, עצר אדמו"ר הזקן את הספינה בדרך נס.

אבל לא קידש אז את הלבנה, עד שהפקיד הסכים לעצרה בעצמו.

שמהטעמים על זה הוא^ה, לפי שרצה שגם

ד. לקו"ד ח"ד תשנב, ב.

ה. לקו"ד שם תשנב, א.

ו. ראה בארוכה לקו"ש ח"ה ע' 80 ואילך, שמשמע זה גם כאשר קיום המצווה קשור עם קשיים לא כדאי להסירם באופן בלתי טבעי - ראה שם לגבי הנהגת ר"ג (סוכה מא, ב). ועוד.

המצרים הייתה סוג של גביית חוב, תשלום או פיצוי, על מאות שנות העבדות ועבודת הפרך של אבותינו במצרים. כל כך הרבה שנים הם עבדו בעבודה מפרכת, תמורת שכר זעום אם בכלל, עבור האימפריה המצרית - ולכן המצרים חייבים להם הון עצום, שאותו גבו בני ישראל מרכושם. יש מהראשונים שהסבירו שבני ישראל לקחו מהמצרים תכשיטים, בגדים וכלים יקרים כתמורה לנכסי הנדל"ן, הבתים והקרקעות שהם הותירו אחריהם שם בצאתם⁵.

אבל זה בוודאי לא כל הסיפור. כפי שראינו בתחילה, שאילת רכושם של המצרים לקראת היציאה ממצרים הייתה עניין כל כך חשוב, שהקדוש ברוך הוא מודיע אותו עוד לאברהם אבינו, והתורה חוזרת עליו כמה פעמים. וזה העניין: בשאילת הכלים הייתה מטרה בפני עצמה - 'לחלץ' ממצרים ניצוצות קדושה.

בכל דבר בעולם ישנו כוח פוטנציאלי שיכול לשמש לעבודת השם. בכל חפץ, בכל קישוט, ואפילו בכל רעיון. לא תמיד רואים זאת מיד, ואולי אפילו ברוב המקרים המבט הראשון על החפץ או על הסיטואציה יאותת לנו דווקא שהם שייכים לעולם הזה, שהם משרתים את החיים וההנאות הגשמיות בעולם, מבלי קשר לקדושה. אך אותו פוטנציאל של קדושה הגלום בכל חפץ הוא למעשה סיבת הקיום שלו, מה שמעניק לו חיות וקיום. בסגנון תורת הקבלה, בכל דבר קיים "ניצוץ קדושה".

החלק הזה בעבודת השם, שאינו מתמקד בנשמה הרוחנית אלא דווקא בחוץ ובעולם, הוא למעשה 'שאילת כלים', או אם נרצה: "בירור ניצוצות". כל העולם שסובב אותנו הוא 'כלים' ורכוש של 'מצרים', ותפקידנו לגאול את אותם ניצוצות

זו הסיבה הפנימית לכך שהקדוש ברוך הוא הורה לבני ישראל לשאול את כלי המצרים, על מנת שיוכלו להשתמש בכל אוצרות מצרים,

וגרם, ולא הכנה והכשרה להמצווה, שזה היה דווקא בזה שבני ישראל חיפשו וראו את כליהם, ובכגון דא [ובצורה כזו] - אין זה שלא על פי טבע.

גם לפי רש"י, בוודאי שהיה כאן נס. מכת חושך עצמה היא הלא התערבות של הקדוש ברוך הוא בטבע. מה גם שלמרות שבמצרים השתררה חשיכה, באותו זמן ממש באזורי היהודים השמש והירח המשיכו להאיר כרגיל.

אבל יש הבדל גדול מאד בין זה לבין התערבות בטבע כדי לקיים את המצווה עצמה. הניסים כאן קרו במעטפת, מסביב. השם בסך הכול הסיר מבני ישראל את המכשול שעלול היה להפריע להם לקיים את המצווה - כי אם גם הם היו שרויים בעלטה, סביר להניח שכמעט לא הייתה להם אפשרות לבצע את ההוראה שקיבלו לשאול את רכושם של המצרים.

אבל בכל מה שקשור למצווה עצמה, ואפילו רק לעשות את ההכנות למצווה - זה לא. את זה בני ישראל עשו בכוחות עצמם, בלי עזרה שמימית וניסית. הם היו צריכים לגשת ולהסתובב בבתי המצרים, לחפש, לבדוק ולמצוא את החפצים שאותם הם ישאלו אחר כך, לפני היציאה ממצרים.

לאחר ההסבר ברמת הפשט, נעמיק בנושא עוד יותר על פי ביאור החסידות - ונבין מדוע באמת זה כך, 'מה הבעיה' לערב ניסים במצוות, ומתוך כך נבין גם ששאילת רכושם של המצרים לא הייתה הוראה חד פעמית של הקדוש ברוך הוא, אלא מצווה מייצגת לכל התכלית של עבודתנו הרוחנית כאן בעולם.

בירור הניצוצות

נקרא תחילה את הדברים בלשונו של הרבי:

ה"רכוש גדול" שבני ישראל הוציאו ממצרים מרמז גם על ניצוצות הקדושה שהיו נמצאים בארץ (וענייני) מצרים.

דבזה שבני ישראל הוציאו את כלי הכסף וכו' של מצרים, הוציאו את ניצוצות הקדושה שבהם מן הרע של מצרים והחזירו לרשות הקדושה.

רבותינו מסבירים ששאילת רכושם של

5. ראו חזקוני, שמות, יא, ב.

שמכילים את ה'ניצוצות' הגבוהים והחזקים ביותר, כדי לעבוד את השם, לבנות את המשכן לקדוש ברוך הוא.

לאור זאת אנו מבינים ששאלת הכלים לא הייתה עוד מצווה. אותם תכשיטים וכלי נוי שבני ישראל הוציאו איתם ממצרים, לא היו רק שכר על עבודתם הפיזית, אלא גם תוצאה והמשך של עבודתם הרוחנית.

ואם נתבונן בכך עוד לעומק, נבין שזוהי הליבה שעומדת בתכלית כל עבודת השם וקיום המצוות:

ותוכן עבודה זו של "בירור הניצוצות" הוא עניין עיקרי בעבודת כל אחד ואחד מישראל.

דנוסף על החיוב של לימוד התורה ועבודת התפילה, שבעיקרם הם בהאדם עצמו, ובוזה גופא ברוחניות שלו - הבנת התורה בשכלו והרגש הלב בתפילה,

צריך להיות גם קיום המצוות, שרובן ככולן הם בדברים גשמיים. וכן עשיית דברי הרשות שלו לשם שמיים, שעל ידי זה ממשיך קדושה בגשמיות העולם ומעלה את ניצוצות הקדושה שבדברים גשמיים לרשות הקדושה.

[ואף ש]כפי שהדברים נראים בפשטות ובחיצוניות, הרי הם שני סוגי עבודה שונים ואולי גם סוגים הופכיים - מצד הכוונה הפנימית, אין שני סוגי עבודה אלה עניינים שונים, אלא הם שייכים וקשורים זה בזה.⁶

כי גם העבודה דתורה ותפילה, תכליתית היא בשביל העבודה של בירור וזיכוך העולם. כמבואר בתניא', שהנשמה לא ירדה למטה כדי לתקן את עצמה, כי אם כדי לתקן את הגוף ונפשו הבהמית וחלקו בעולם.

עבודת השם שלנו מתחלקת, בגדול, לשניים.

החלק הראשון הוא עבודה והתעלות מנטלית, אישית, על ידי תורה ותפילה. אלה הם התחומים

בהם אנו מתעסקים עם הנשמה שלנו, בתוך עצמנו, ודבקים בהשם על ידי ההכרה בו, הגעגועים והאהבה אליו.

החלק השני הוא עבודת השם הקשורה בחפצים ובעזרים שסביבנו. החל באכילת מצה, שהיא מצווה של ממש הנעשית בקמח ומים גשמיים, וכלה בפעולות שעל פניו רחוקות מאד מתחום הקדושה, כמו תדלוק הרכב בדרך לעבודה וכדומה.

גם פעולות יומיומיות אלה יכולות להיות חלק מעבודת השם - נתדלק, נגיע לעבודה, נרוויח כסף, ואיתו נקנה צורכי שבת, בגדים לילדים ומזגן שיאפשר לנו ללמוד תורה בנחת. והאמת היא שגם במקום העבודה או בתחנת הדלק עצמה, אנו יכולים לעזור לסביבה, לנהוג ביושר ולהפיץ יהדות. כשאנו מקיימים ישיבה בעבודה, ונוהגים בנימוס ומשתמשים בשפה נקייה תוך כדי הזכרת שם שמיים - בזה עצמו אנו עובדים את השם.

החלק הזה בעבודת השם, שאינו מתמקד בנשמה הרוחנית אלא דווקא בחוץ ובעולם, הוא למעשה 'שאלת כלים', או אם נרצה: "בירור ניצוצות". כל העולם שסובב אותנו הוא 'כלים' ורכוש של 'מצרים', ותפקידנו לגאול את אותם ניצוצות ולהשתמש בפוטנציאל הזה לקדושה.

יתרה מכך: גם החלקים הנשמתיים בעבודת השם הם למעשה חלק מעבודת 'בירור הניצוצות'. לדוגמה, כאשר אנו מבינים היטב מהלך בגמרא או נושא מופשט במאמר חסידות, אנחנו למעשה מנצלים לקדושה כוח שיכול היה להיות במקומות אחרים. הלא השכל שלנו עשוי היה לשמש אותנו למשחק שחמט או ללימודי היסטוריה, ולא דווקא לתורה.

אך כאן הרבי מלמד אותנו יסוד עמוק עוד יותר: כאשר אנו מביטים במבט פנימי יותר על התכלית שלשמה השם הוריד את נשמתנו לעולם הזה, אנו מגלים כי הדבר נועד לא רק לצורך התעלותה של הנשמה עצמה, אלא בעיקר עבור פעולתו של האדם עם "חלקו בעולם", עם החפצים עימם הוא בא במגע, עם האירועים בהם הוא משתתף, ועם הכישרון המיוחד שלו להוסיף אור חיובי ומשמעות בעולם סביבו.

כאשר אנו מתפללים להשם וחווים רגעים אמיתיים של קרבה אליו, כאשר אנו ממלאים את

6. בגוף השיחה (סעיף ה), החיבור בין לימוד התורה ועבודת התפילה כדבר אחד עם תיקון העולם נמצא במשמעות דברי המדרש ולא ברש"י. אך כאן הבאנו את הדברים להדגשת המהות של שאלת רכוש המצרים כמייצגת של תכלית עבודת השם שלנו.

הילדים. לחנך ילדים רכים לערכים כמו אמונה וביטחון בהשם, אהבת ישראל ושמירת מצוות מעל הכול, זו משימה קשה שדורשת מאמץ תמידי והשקעה רבה. ובדיוק לכן הגענו לעולם הזה, עולם גס וחומרי שבאופן טבעי קשה לחנך בו ילדים, ואת העולם הזה עלינו לזכך ולהאיר, עד שנוכל לגדל בתוכו ילדים יהודים יראי שמיים, שמחים ומאושרים.

אולי אנחנו שואפים לנס משמיים שיחזיר בילדים שלנו אהבת השם וייקח מהם את הרצון להתפתות אחרי הקריצות של העולם הזה. אבל המשימה האמיתית שלנו היא בדיוק הפוכה: להתאמץ ולהשקיע מחשבה איך אנחנו מחנכים ילד, איך להיות דוגמה חיה, ובאיזו שפה לדבר איתו כדי שלאט לאט, באופן טבעי, יחלחלו בו מסרי התורה וערכיה.

בהחלט כיף לחלום על מצב בו עשיר גדול מממן אותנו, ואנחנו חופשיים לשבת כל היום בבית המדרש ולהתעלות בעבודת השם, או על מצב בו ניגש ללימוד גמרא או מאמר ונרגיש מיד איזו מתיקות עילאית. אך חלומות כאלה דומים לחלומות של חייל לוחם הנמצא בשדה הקרב בעיצומה של מלחמה, וחולם להמשיך להתאמן בחדר כושר ממוזג...

יחדנו לעולם בשביל 'הדבר האמיתי' - להפוך את העולם החשוך למקום מואר, ובאופן מובנה זה כרוך בקשיים, באתגרים ובמאמצים.

נזכור את הפירוש של רש"י על מכת חושך. זהו מצב דואלי: מצד אחד, בוודאי שהתרחש כאן נס, בדמות חושך מוחלט שירד על המצרים. אבל עם זאת, הנס לא פתר את הקושי הסובייקטיבי של בני ישראל לטרוח עבור קיום המצווה בכוחות עצמם. זה לא היה להם קל, אף אחד לא עשה את זה במקומם, ובאמת הם לא תמיד הצליחו.

כך גם בעבודת השם שלנו, מה שדורשים מאיתנו זה מאמץ והשקעה, וההצלחה לא מובטחת ולא תמיד מלאה - אבל זה בדיוק העניין. כי המשמעות של "בירור הניצוצות" היא לשנות את העולם עצמו ולהפוך אותו למואר וטוב יותר, לגלות כיצד בכל דבר ובכל נברא ישנו 'ניצוץ' אלוקי.

"רק אתה יכול להדליק את הנר שלך"

יהודה אבנר שימש כיועץ קרוב לראש הממשלה מנחם בגין. כך נפלה בחלקו

עצמנו בידע תורני ומסגלים הנהגות המתאימות לרצון השם - זה לא נותן לנו שלמות אישית, אלא בעיקר מעניק לנו יכולת להשתמש באותה התרוממות כדי להגביה את העולם ואת הסביבה שלנו אחר כך.

זו הסיבה להפרדה בין נס למצווה. ניסים שייכים לתחום אחר מלכתחילה, לקדושה. מצוות נועדו לתקן את ה'ניצוצות' שבעולם, ולכן הדרך לעשות זאת עוברת רק בטבע ובכללי ההתנהלות של העולם. לעשות מצווה בדרך נס זה לא לתקן את העולם, אלא לשבור ולהרוס אותו. כל הרעיון של המצוות הוא לרתום את העולם עצמו, כפי שהוא במצבו הטבעי, עולם חומרי וגס, לעבודת השם. משימתנו לגלות ולחשוף כיצד כל פרט בעולם נושא ניצוץ קדוש, ולכן **הוא כמו שהוא** יכול לשרת את עבודת השם.

לרתום את העולם

הרעיון הזה מיישב היטב את הקושי והתהייה שבהם פתחנו: מדוע אנו חווים קושי בקיום המצוות?

ההסבר הוא: המשימה שלנו היא להאיר את העולם, והעולם הזה הוא אכן חומר גלם גס וקשה, שמצד טבעו לא מאפשר עבודת השם והתגלות של אור אלוקי. וזו בדיוק המשימה שלנו, לעדן אותו ולרתום אותו לשירות הקדושה. אם זה היה קל, לא הייתה משמעות לעבודת השם שלנו.

ניקח לדוגמה את מצוות צדקה. בכל פעם שאנו נותנים צדקה, קיימת איזו התלבטות לגבי הסכום, ואיזה קושי בלב 'להתנתק' מהכסף שכדי להשיג אותו השקענו כה הרבה עמל. אלא שזה בדיוק היופי במצוות צדקה. אנחנו מקיימים אותה דווקא בעולם שבו הכסף הוא בעל ערך ומשמעות, ולמרות זאת אנו משתמשים בו למטרות שאינן לתועלת האישית שלנו.

נתאר לעצמנו עולם אחר, שבו הכסף הוא חסר ערך. בגמרא מסופר שרבי שמעון בר יוחאי רצה פעם להראות לתלמידיו את חוסר הערך של עושר. הוא לקח אותם לבקעה, ואמר "בקעה בקעה, התמלאי דינרי זהב". באורח פלא, המכתש התמלא במטבעות כסף. אם העולם שלנו היה מתנהל כך, ובכל פעם שהיינו צריכים היו הארונות מתמלאים שטרות כסף, מצוות הצדקה הייתה מאבדת את משמעותה.

דוגמה נוספת מהחיים שלנו ניתן לתת מחינוך

זאת, סיפורה של מכת חושך נותן לנו גם המון כוח ועידוד:

ומזה יש ללמוד גם עידוד גדול בעבודתנו עתה, בגלותנו זה האחרון:

אף על פי שנמצאים אנו בזמן של "חושך הגלות", ובוזה גופא [עצמו]: חושך כפול ומכופל" דעקבתא דמשיחא - הרי הקדוש ברוך הוא מסבב סיבות, ועד לאופנים שלמעלה מן הטבע, כדי שבני ישראל יוכלו לעבוד עבודתם בלי שום מניעות ועיכובים.

ואף על פי שכל העניינים הנ"ל צריכים להיות בדרכי הטבע דווקא, הרי זה במה שנוגע לקיום המצווה מצד בני ישראל. אבל בנוגע להמצב בעולם הנדרש כדי שישאל יוכלו לעבוד עבודתם במילואה, אין שום הגבלות, והקדוש ברוך הוא עושה גם ניסים גלויים כדי לאפשר לישראל לעבוד עבודתם בדרכי הטבע.

כמו במכת חושך, שהקדוש ברוך הוא עשה נס גלוי והביא חושך ניסי על המצרים, כדי שבני ישראל יוכלו לחפש ולמצוא הכלים באופן טבעי מצידם.

גם לדעת רש"י, השם לא נתן לבני ישראל להתמודד לבד. הוא חולל נס בעולם, ובכך אפשר להם להכין את כל הנדרש כדי לבצע אחר כך את המשימה במו ידיהם ובלי עזרה מלמעלה, בדרך הטבע לגמרי.

וזה נותן לנו "עידוד גדול" וכוחות בהתמודדות הרוחנית שלנו כאן בעולם. הייעוד של קיום המצוות דווקא בדרכי הטבע ועם כל הקשיים, כדי לקדש את העולם כפי שהוא במצבו הטבעי, לא אומר שהקדוש ברוך הוא לא עוזר לנו ומלווה אותנו.

להפך: הקדוש ברוך הוא מתערב כל הזמן, ומקיף אותנו בניסים, קטנים וגדולים, גלויים ונסתרים - כדי לאפשר לנו לצלוח את המשימה. כדי שאם רק נרצה באמת לעשות את המצוות ולמלא את שליחותנו, לא נוכל לומר שאנחנו "לא

הזכות ללוות את בגין במסעו לארצות הברית לפגישה ההיסטורית עם נשיא ארצות הברית באותה עת, ג'ימי קרטר, ובעיקר - לפגישה האישית של ראש הממשלה עם הרבי.

בתום המסע והפגישה עם נשיא ארצות הברית, חזר יהודה אבנר אל הרבי, בכדי לדווח לו על תוצאות הפגישה. פגישת היחידות של אבנר אצל הרבי התארכה אל תוך השעות הקטנות של הלילה, ובמהלכה, כשהאווירה הייתה נינוחה ופתוחה, העז אבנר לשאול את הרבי על תפקידו של הרבי עצמו.

"ר' יהודה", השיב לו הרבי. "דמיין שאתה מסתכל על ארון, ואני אומר לך לפתוח את הארון הזה. אתה פותח את הארון ואתה רואה נר, אבל אני אומר לך שזה לא נר - זה גוש שעווה עם חוט מושחל בתוכו. מתי השעווה והפתילה הופכות לנר? כשמקרים להבה לפתיל. כאשר זה קורה, השעווה והפתילה ממלאות את המטרה שלשמה הן נוצרו."

"זה מה שאני מנסה לעשות", סיים הרבי. "לעזור לכל גבר ואישה לממש את המטרה שלשמה הם נבראו."

"האש, הלהבה, זו התורה. כשאדם מביא את אור התורה אל הנשמה, הוא מקרב את הלהבה אל הפתילה. כך הוא מצית את הנשמה, והיא נותנת חיים לגוף, שהוא השעווה. ואז הגוף והנפש מגשימים את המטרה שלשמה הם נוצרו."

השיחה המשיכה ועברה לנושאים אחרים, אך הדברים חדרו עמוק לליבו של אבנר.

בתום הפגישה, ליווה הרבי את אבנר לדלת, ואחז בשתי ידיו במחווה של פרידה. ברגע זה, אבנר העז בשנית ושאל את הרבי: "האם הרבי הדליק את הנר שלי?"

"לא", השיב הרבי. "נתתי לך את הגפרור. רק אתה יכול להדליק את הנר שלך."

"עידוד גדול בעבודתנו"

עד עכשיו הבנו מדוע דווקא בקושי ובאתגר הכרוך בקיום רצון השם יש משמעות. אך לצד

ח. כל' השמו"ר פי"ד שם. תנחומא וארא יד שם. וראה גם התחלת פרש"י פרשתנו כאן.

בלי בושה!

'איך אתמודד מול אלו שצוחקים עליי עקב ההתחזקות בתורה ומצוות?' – במכתב שלפנינו מנתח הרבי מה המניע שעומד מאחורי הלעג של אותם אלו שצוחקים, ובהתאם לזה מבהיר מהי הדרך הנכונה להתמודד עם כך

במענה למכתבו אל"י בו כותב ראשי פרקים מאשר עבר עליו, ומסיים אשר רוצה הוא לחזור לדרך היהדות.

ו'אשרי חלקו' אשר החליט לבחור בטוב האמיתי - שהוא טוב הן בגשמיות, בחיים מאושרים בעולם הזה, והן בחיי הנפש ברוחניות - שיחיה באורח חיים המנוהל על פי הוראת תורתנו הקדושה, תורת חיים, ובטוח הוא [ודאי הדבר] שיהיה זה על פי מאמר רבותינו זיכרונם לברכה, אשר אפילו כש"אדם מקדש עצמו מעט מלמטה", "מקדשין אותו הרבה מלמעלה", ובפרט כשיסיף גם הוא בפעולות האמורות [בהתחזקות בדרך היהדות] מצידו, הרי זה יוסיף עוד יותר בסיוע לכך מלמעלה.

ובנוגע למה שכותב שיש כאלו הצוחקים עליו וכו', מהנכון [הדבר הנכון הוא] אשר לא יכנס עימהם בכל ויכוח כלל וכלל,

כי לפעמים אלה הצוחקים, הסיבה להנהגתם היא משום שחשים הם בנפשם פנימה, שאין ההנהגה שלהם כדבעי [כראוי]. שהרי אבותיהם ואבות אבותיהם, במשך של שלושת אלפים שנה ות"ק [ו-500] שנה הולכים הם בדרך התורה והמצווה, ורק הם נטו מזה וסרו מדרך התורה והמצווה,

וחשים הם, ואף שלפעמים אין הם מבינים זה בשכלם, שהנטייה שלהם מדרך הישר הייתה לא בגלל עניין אידיאולוגי, אלא משום שלא רצו להילחם נגד היצר הרע, ומנסים לכסות [לחפות ולטשטש] על הרגש זה על ידי צחוק ולעג על אלו שקמים ועושים מעשה, וחוזרים לדרך היהדות וכו'.

ורואים במוחש, אשר כשאין נכנסים לוויכוח עם אותם אנשים, והולכים בדרך התורה והמצווה מבלי לשים לב להלועגים, הרי סוף סוף גם הלועגים והצוחקים מפסיקים את זה [את לעגם וצחוקם], ואף מתקרבים גם הם, צעד אחר צעד, לתורה ולמצוותיה עליהם נאמר "וחי בהם".

תקוותי שנפגש לפעמים קרובות עם צעירי אגודת חב"ד שאותם מזכיר במכתבו, ומשתתף בהתוועדויות שלהם, ועל כגון דא [על מפגשים כמו אלו] נאמר "איש את רעהו יעזור".

בעניין נוסף שכותב במכתבו, בקשר עם מצבו הכספי שיש לו חובות:

הנה מה שעליו לעשות הוא: בכל יום חול קודם תפילת השחר, יפריש איזו [כמה] פרוטות לצדקה. ומה טוב שיעשה זאת גם לפני תפלת מנחה; וכן ישמור על התקנה של הרבי הרי"צ לאמור בכל יום אחר תפלת שחרית את השיעור תהלים החודשי - כמו שנחלק תהלים לפי ימי החודש - ובנוסף, מהנכון אשר יבדקו את התפילין שלו, כדי לוודא שתהיינה כשרות כדין.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור.

(חלק יח, אגרת ותרמ)

הביאור מופיע בגופן כזה. מילים שעוזרות לשטף הקריאה הכנסנו ללא סוגריים, מילים שמבארות מושגים או מילים - מופיעות בתוך סוגריים.

'בזמננו, נותנים כבוד דווקא לאלו שעומדים על הערכים שלהם בלי בושה, ובזים לאלו שנגררים אחרי הרוב' – מכתב הדרכה מפורט מהרבי לאישה שהתמודדה עם קושי לכסות את ראשה בפאה, עקב חשש מלעג הסביבה

במענה

למכתבה אליו, בו כותבת אודות נושא כיסוי הראש בפאה נוכרית, ואשר בסביבתה הדתית בה היא נמצאת, הנשים אין נוהגות כזה [כך], ומתביישת אפשר [אולי] יצחקו לה [עליה] באם תלבש פאה נכרית.

ראשית, ביחס לעצם העניין דלבישת פאה נכרית, ולא להסתפק בכיסוי הראש בכובע ומטפחת, מבואר ההכרח בזה בכמה מקומות בספרים.

והרי רואים גם במוחש, אשר לבישת כובע ואפילו מטפחת, משאירה חלק מן השיער בלתי מכוסה, על כל פנים במשך זמן קצר, זאת אומרת, שבאותו זמן עוברים על האיסור הגדול הכרוך בזה, וכהפסק-דין בשולחן ערוך אורח חיים סימן ע"ה,

וגודל חשיבות העניין של ההקפדה על כיסוי הראש, מובן גם כן מגודל השכר שניתן בעד קיום הציווי באופן מלא, כפי שנצטוונו. וכלשון הזהר הקדוש: "מתברך בכולא, בברכאן דלעילא בברכאן דלתתא, בעותרא בבנין בבני בנין" [= מתברך בכל, בברכות (הרוחניים) שלמעלה, בברכות (הגשמיים) שלמטה, בעשירות, בבנים ובבני בנים].

ולעניין מה שכתבה, שאפשר [אולי] יצחקו עליה ותתבייש וכו':

אפילו בתוככי הנוער דארצות הברית, נרגש לאחרונה שרוכשים הם רגש של כבוד, דווקא לאלו שעומדים חזק בדעתם, ואין מתביישים ממי שלועג עליהם ולהשקפת עולמם, ומאידך מתייחסים בלעג ובזו לאלו הנמשכים ונגררים אחרי הרוב, ללא יציבות נפשית כלל.

ובוודאי יודעת אשר התחלת כל ארבעה חלקי ה'שולחן ערוך' היא: "ולא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השם יתברך", ומובן שזהו בסיס ויסוד לקיום כל ההלכות המפורטות ב'שולחן ערוך'.

ועוד עניין, וגם זה מובן ופשוט: הלא השם יתברך, נאמר עליו "את השמיים ואת הארץ אני מלא", ונמצא הוא עם האדם בכל מקום ובכל זמן, מה שאין כן בני אדם אפילו מסביבה הכי קרובה, שלא תמיד נמצאים בקירוב מקום אליו, ולכן - הייתכן, אשר לא יתבייש חס ושלום מפני הקב"ה ויתבייש מפני בן אדם בשר ודם?!

ותקוותי אשר מתאים לסיומה במכתבה - שכתבה ראשי פרקים מחינוכה, אין צורך באריכות יותר בביאור הנושא האמור.

והשם יתברך, המשגיח על כל אחד ואחת בהשגחה פרטית, שעניין זה הוא יסוד באמונתנו - וכמבואר בארוכה בתורת מורנו הבעל שם טוב ז"ל אשר השנה [שנת כתיבת המכתב, תש"כ] היא שנת המאתיים להסתלקות-הילולא שלו - ינחה בטוב לפניה [עבורה] בגשמיות וברוחניות גם יחד.

(חלק יט, אגרת ז'תכה)

השם מוציא אותך!

מאמר "בכל דור ודור" - ספר המאמרים תשמ"ה

יציאת מצרים עליה אנו קוראים בפרשה, מתרחשת ברוחניות מדי יום בעבודת השם שלנו. אנו נדרשים להשליט את הנשמה האלוקית על כל חלקי חיינו, אך מנגד עומדים הגוף והנפש הבהמית, ואף עוונות העבר שבידינו, ומפריעים לעבודת הנשמה. אל מול "מצרים" אלו, מעניק לנו הקב"ה את מלוא הכוח להצליח ו"לצאת ממצרים".

במאמר 'בכל דור ודור' מבאר הרבי את עניין יציאת מצרים האישית, ומה הופך אותה לרלוונטית גם בתקופה שלעיתיד לבוא.

א. יציאה יומית

"יציאת מצרים" בכל יום ויום בנפש האדם - היא עבודת הנפש האלוקית "להתפשט" בכל מציאות האדם.

בביצוע עבודה זו, הנשמה נתקלת בקשיים שמערימים בפניה הגוף והנפש הבהמית, בעוד ש'תנאי הפתיחה' שלהם אף טובים ממנה.

יציאת מצרים בכל יום

בכל דור ודור (ופירש פבוד קדשת אדמו"ר הזקן בספר התניא¹: **בכל יום ויום**) **חייב אדם לראות עצמו כאלו הוא יצא (היום) ממצרים².**

ומביא בזה פבוד קדשת אדמו"ר הצמח צדק פדבור המתחיל "להבין ענין נפש האלקית"³, דענין יציאת מצרים שבכל יום ויום יובן בהקדם באור עבודת הנפש האלקית.

מדי יום על הנשמה 'להתפשט' בכל מציאות האדם

דהנה אמרו רבותינו זכרונם לברכה דמה

1. פרק מז.

2. פסחים קטז, ב במשנה.

3. אור התורה בראשית כרך ו, עמוד תתרכ, א ואילך.

4. ברכות יד, ב.

5. ישעיהו ב, כב.

6. זוהר ח"א קעט, ב.

שפתיב⁵ "חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא", קאי [מדבר בזה] על האדם לפני שמתפלל בבקר.

כי קדם התפלה הנשמה היא באפו ואינה מתפשטת ומתגלה רק באפו. וזהו תכן עבודת האדם במשך היום כלו, שהנשמה תתפשט בכל גופו.

על הנשמה להתמודד מול הגוף ונפש הבהמית

אמנם, הנה הנפש האלקית ירדה בתוך הגוף ונפש החיונית, ואם פן צריכה ללכת מיחד שתוכל לנצח אותם במלחמה.

דהנה אמרו חכמינו זכרונם לברכה⁶ שהיצר הרע אקדמיה טעניתיה [= הקדים את טענותיו. הוא נוכח באדם מיום היותו, בעוד הנשמה האלוקית נכנסת בגיל המצוות].

וכן הוא גם בפרטיית בכל יום:

כי בבקר בקומו משנתו הנשמה היא באפו בלבד, מה שאין-כן גופו בריא ושלם בכל רמ"ח אבריו ונשפ"ה גידיו. ונמצא שהגוף "אקדמיה טעניתיה" להנשמה גם בכל יום פרטי.

ובפרט במי שעדיין לא הגיע למדרגת 'בינוני' [השולט באפן מלא על פעולותיו], הרי מובן גדל המלחמה שצריכה להיות כדי שהנפש האלקית

אך מאחר שעשה תשובה, הינו החרטה גמורה בלב שלם, ופורש מדרךיו הרעים, אין מעשי הראשונים מעכבים את העבודה מעתה.

ויש להוסיף בזה, על פי מה שכתב הרמב"ם: ש"פעל תשובה הוא אהוב ונחמד לפני הבורא כאלו לא חטא מעולם, ולא עוד אלא ששכרו הרבה כו' מקום שפעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורין יכולין לעמוד בו".

וענין זה (יציאת מצרים) הוא בכל יום ויום. וכן נזכר לעיל ד"ככל יום ויום חייב אדם לראות עצמו כאלו הוא יצא היום ממצרים".

הקב"ה נותן לנו את הכוח לצאת!

ומזה שנצטוו בחיוב זה מוכן שנתן לו גם הכח לזה.

ולזה אמר (בסיום פרשה שלישית דקריאת שמע) "אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים כו' אני ה' אלקיכם",

כי כמו שהוצאתי ממצרים, שהיו ישראל שקועים במ"ט שערי טמאה, אני אני הוא גם כן עתה, כי בכל יום יש בחינת יציאת מצרים.

הינו שמוציא אותו בכל הפרטים כמו ביציאת מצרים בפעם הראשונה. ו[אך] יתר על כן, מכיון שנמצאים עתה אחרי מתן תורה.

ג. להביא לימות המשיח

גם לאחר ביאת המשיח תהיה מצווה לזכור את יציאת מצרים.

ביציאת מצרים הרע עדיין היה בתוקפו, לעומת המצב לעתיד – שלא יהיה כלל רע. מדוע אזכור יציאת מצרים יהיה עדיין רלוונטי?

גם לעתיד לבוא זכירו יציאת מצרים

והנה ענין יציאת מצרים ישנו [יהיה בתקופה] גם לעתיד לבוא.

וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה על הפסוק "למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך" – "להביא לימות המשיח", דמזכירין יציאת מצרים לעתיד לבוא.

תפשוט בכל הגוף ותמשל בו.

ולכאורה צריך להבין: איך שיה ענין זה לכל אחד ואחד?

ב. הקב"ה מוציא ממצרים

אין ניתן לצאת ממצרי הנפש הבהמית בעוד העוונות יוצרות 'הבדלה' ומחיצה בין הקב"ה ובין הנשמה?

על ידי עבודת התשובה מבטלים את ה'הבדלה' שיצרו העוונות, ומגיעים אף לדרגה נעלית יותר.

כמו שהקב"ה הוציא את בני ישראל ממצרים, כך נותן הוא גם לנו את הכוח לצאת.

איך אפשר לצאת בעוד "עוונותיכם מבדילים"?

ומבאר כבוד קדשת אדמו"ר הצמח צדק במאמר הנ"ל, דאופן עבודת הנפש האלקית עם הנפש הבהמית הוא ענין יציאת מצרים שבכל יום.

כי שמו תאמר: איך אוכל להתחזק ולנצח הנפש הבהמית אחרי שעוונותיכם מבדילים?

וכמבאר הפרוש [מהי ה'הבדלה' הנוצרת באמצעות העוונות] באגרת התשובה⁷,

בפרוש [הפתוב] "ויפח באפיו נשמת חיים" – "כמו שעל דרך משל כשהאדם נופח לאיזה מקום, אם יש דבר חוצץ ומפסיק ביניהם – אין הכל הנופח עולה ומגיע כלל לאותו מקום,

ככה ממש אם יש איזה דבר חוצץ ומפסיק בין גוף האדם לבחינת הכל העליון. וזהו ענין עוונותיכם מבדילים כו".

וכיון שכן [שהעוונות מחלישים את כוח הנשמה] איך יוכל לנצח המלחמה עם הנפש הבהמית?

היציאה ממצרים – בעבודת התשובה

אך זה אינו [שאלה זו אין לה מקום]!

כי הגם שהאמת כן הוא שהעוונות הם מסך מבדיל, [אבל] הינו כשאנו שב ומתחרט עליהם,

8. ברכות יב, סע"ב.

9. פ' ראה טז, ג.

7. בספר התניא, פרק ה.

לעתיד לבוא תהיה "אתהפכא". האם ה"אתכפיא" תהיה רלוונטית?

דלכאורה צריך להבין:

דהנה אף שבזמן יציאת מצרים "נגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו וגאלם"¹⁰, שהיה גלוי בחינת "כבודו ועצמו", עד לעצמותו ומהותו יתברך ממש,

מכל מקום, למטה (מצד בני ישראל) היתה יציאת מצרים באפן ד"כי ברח העם"¹¹, שברחו מן הרע, משום שחששו מיהושפעה דמצרים (חס ושלום רחמנא ליצלן), דהינו בחינת **אתכפיא** בלבד [הכנעת היצר בלבד, ולא בטולו המחלט].

ואם כן, למה מזכירין יציאת מצרים לעתיד לבוא,

הרי לעתיד לבוא בימות המשיח תהיה השלמות ד"את רוח הטמאה אעביר מן הארץ"¹², ובעבודה היא בחינת **אתהפכא**, שגם הרע נהפך לטוב,

וכמו שכתוב "בכל לבבך - בשני יצריך"¹³, שגם היצר דהפך הטוב נתהפך לטוב, ועוסק בזכיות, עד שדונות נעשין כזכיות ממש.

ואם כן למה מזכירין אז יציאת מצרים, אף על פי שהמצב בזמן יציאת מצרים היה באפן דאתכפיא בלבד?

ד. בידך להדליק את הנר

גאולת מצרים וגאולה העתידה נמשלו לאור הנר ואור היום.

מעלת ה'אתכפיא', אור הנר - היא בכך שהאדם תמיד יכול להדליקו מחדש.

מעלה נוספת - המלחמה מגלה באדם את הכוחות הנעלים שבו.

לכן גם לעתיד לבוא יזכירו את יציאת מצרים.

אור הנר ואור היום

והבאור בזה:

דהמעלה דיציאת מצרים (שלכן יזכירוה לעתיד לבוא) היא משום שיש מעלה ב**אתכפיא** על **אתהפכא**.

דהנה, רבותינו זכרונם לברכה¹⁴ המשילו הגאולה ממצרים לאור הנר והגאולה דלעתיד לאור היום.

ובפשטות הטעם לדבר (כמבאר בדברי רז"ל):
פי אור יום אינו ככה ואין בו שנויים, וכך הגאולה העתידה אין אחריה גלות,
מה שאין כן אור הנר אפשר שיכבוהו, וכן היתה גם גאולת מצרים.

אור הנר - תלוי בפעולת האדם

אמנם אף על פי כן יש מעלה באור הנר על אור היום:

[א] דאור היום הוא מעשה ידי **הקדוש ברוך הוא**; מה שאין כן אור הנר הוא מעשה ידי **אדם**, ותלוי ברצונו של האדם להדליק את הנר ד"נר מצוה ותורה אור".

ולכן אף שאפשר שאור הנר יכבה, מכל מקום האדם בכח עבודתו מנצח במלחמתו ומדליקו, עד שנעשה נר הדולק ומאיר.

מלחמה מגלה כוחות נעלים

[ב] ועוד זאת במעלת העבודה דאתכפיא, שבאה על ידי **מלחמה**, ועל ידי שהאדם מתאמץ בנפשו לפי כחו לנצח את המנגד, שזה מגלה את הכוחות הכי נעלים שבו.

והרי אפילו טירחא קלה אצל בן אברהם יצחק ויעקב ובת שרה רבקה רחל ולאה, נחשבת לטרח רב ביותר והתאמצות גדולה.

[כי אפילו כשיש לבני ישראל בני חיי ומזוני רויחי, וחסר אצלם רק מה שאינם נמצאים על שלחן אביהם, כמאמר רז"ל¹⁵ שהם "כבנים שגלו מעל שלחן אביהם", הרי זה כבר ענין של גלות מבהילה ביותר ושעבוד מבהיל ביותר].

ומזה מובן בנוגע למלחמה ויציאה מזה, שהיא מלחמה גדולה ועצומה.

ומטעם זה מזכירין יציאת מצרים לעתיד לבוא: כי גם כשתהיה מעלת **האתהפכא** עדין צריך

14. מדרש תהלים לו, י.

15. ברכות ג, סע"א.

10. הגדה של פסח.

11. בשלח יד, ה. הביאור כאן, על פי תניא פרק לא.

12. זכריה יג, ב.

13. ואתחנן ו, ה - משנה ברכות ט, ה.

הבט אל המטרה

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פְּרַעֲה, כִּי אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת לְבֹו אֶת לֵב עֲבָדָיו
לְמַעַן שְׁתִּי אֶתְנִי אֵלֶּה בְּקֶרֶב (שמות פ"ד, פסוק א)

גְּזֵרוֹת פְּרַעֲה וקושי גלות מצרים לא באו מרצונו החופשי של פרעה, אלא מפני שהקדוש ברוך הוא הכביד את ליבו, כדי שיתגלו ניסי ה' ונפלאותיו. כשיהודי נתקל במכשולים המונעים אותו מעבודת הבורא, עליו לשים את ליבו לכך שהמקור לכל זה הוא הקדוש ברוך הוא, שמצבי בדרכו ניסיונות כדי שיגלה את כוחות נשמתו ויתגבר עליהם.

(הרבי - שיחת מוצאי שבת קודש פרשת וארא תשל"ח)

"סף" התורה

וּלְקַחְתֶּם אֶגֶדַת אוֹזֵב וּטְבִלְתֶּם בְּדָם אֲשֶׁר בְּסֶף וְהִגַּעְתֶּם אֶל הַמִּשְׁקָף וְאָל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת מִן הַדָּם אֲשֶׁר בְּסֶף, וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ יָד בְּקֶרֶב (פירק יב, פסוק כב)

במדרש נאמר ש"דם" כאן רומז ללימוד התורה. יש לכך רמז יפה במילה "סף", שמרמזת על התורה שבעל פה: שישם מסכתות (ס) ושמונים ברייתות (פ).

(הרבי הצמח צדק - אור התורה שמות כרך א עמוד שכה)

פרשת בשלה

מתי דרוש "חיפזון"?

וַיִּחַזֵּק ה' אֶת לֵב פְּרַעֲה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ בְּיַד רִמָּה (פירק יד, פסוק ח)

ביציאת מצרים אנו מוצאים דבר והיפוכו: מצד אחד, היציאה ממצרים הייתה בחיפזון ובברירה. מצד שני, בני ישראל יצאו "ביד רמה", כאשר הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו התגלה וגאל אותם, ואחר כך הקיף אותם בענני הכבוד ולא נחפזו יותר.

הסבר הדברים הוא: בני ישראל בהיותם במצרים הבינו כמה שפל הוא הרע של מצרים, ולכן בהזדמנות הראשונה שניתנה להם לברוח משם, אצו-רצו בכל כוחם ומרצם, וברחו משם מהר ככל האפשר. אך כשמדובר היה על טוב וקדושה, הם התנהלו באופן של "ביד רמה" וללא חיפזון.

גם ב"עשה טוב" ועשייה חיובית נדרשת זריזות, אך אין הדבר מגיע לגודל החיפזון שבו יש לנקוט כשמדובר ב"סור מרע" ובריחה מעבירות ודברים שליליים.

(הרבי - מכתב כללי ראש חודש ניסן תשמ"ו)

ווארט חסידות

רעיונות קצרים מתורת החסידות על פרשת השבוע - רעיון אחד לכל יום

כתגם חסידי מביא לצלילות הדעת ו"מנקה" את הלב.

הנהגה טובה חסידית מאירה את הבית.

ניגון חסידי מחזק את התקווה והביטחון, מביא שמחה ומעמיד את הבית ואת בני הבית בקרן אורה.

(היום יום כ"ב תמוז)
בשם הרבי הרש"ב נ"ע

רק תפילה

וּפְרַעְהָ הַקָּרִיב, וַיִּשְׂאֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵינֵיהֶם וְהִנֵּה מִצְרִים נֹסְעִים אַחֲרֵיהֶם וַיִּרְאוּ מֶאֶד וַיִּצְעֲקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה' (פסוק יד, פסוק י)

כאשר ראו בני ישראל את מצרים רודפים אחריהם ועדיין אינם נפטרים מהם, הבינו שלא היציאה ממצרים כשהיא לעצמה תצילם מיד פרעה ועמו, אלא התפילה לה' יתברך היא שתביא להם תשועה והצלה.

משל לאדם שהוא בעל ייסורים וכדי להיפטר מייסוריו משנה את מקומו והולך למקום אחר. וכי על ידי שינוי המקום ייפטר מהייסורים?! הלוא ברור שלכל מקום שיילך, הייסורים יילכו עימו! אלא העצה להפטר מייסורים היא להתפלל לה' יתברך שיסיר ממנו את הייסורים.

(הבעל שם טוב - כתר שם טוב עמוד 28)

לא בזכותי, בזכותכם!

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה מַה תִּצְעַק אֵלַי, דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וִיסְעוּ (פסוק יד, פסוק טו)

באותה שעה לא היו בני ישראל ראויים לנס מצד הקדוש ברוך הוא, כי לא היו בידיהם שום זכויות. לכן התפללו שהקדוש ברוך הוא יעשה את הנס **למענו** יתברך, לפרסם ולהודיע את שמו בעולם. על כך השיב להם הקדוש ברוך הוא: "מה תצעק אליי? דבר אל בני ישראל וייסעו" - כלומר, מדוע אתם מבקשים שאעשה את הנס למעני? אומנם אין לכם זכות מצד עצמכם, אך יש לכם זכות אבות, ובמיוחד זכות אברהם אביכם, ובזכותו אני עושה לכם נס.

(המגיד ממזריטש - אור תורה)

לא יעצרו אותנו

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוָה בְּחַר לָנוּ אַנְשִׁים וְצֵא הַלֶּחֶם בְּעִמְלֶק, מֵאַחַר אֲנֹכִי נִצֵּב עַל רֹאשׁ הַגְּבִיעַה וּמִטָּה הֵאָּ-לָהֶם בְּיָדֵי (פסוק יז, פסוק טז)

שתי מלחמות היו לבני ישראל בצאתם ממצרים בדרך לקבלת התורה: מלחמת פרעה לפני קריעת ים סוף, ומלחמת עמלק. במלחמת פרעה נאמר "ה' יילחם לכם", ואילו במלחמת עמלק נאמר "צא הילחם בעמלק", אתה תילחם. מדוע? משום שפרעה לא מנע מבני ישראל ללכת להר סיני אלא בא מאחוריהם, ועל כן ה' הוא שנלחם בו. לעומת זאת עמלק התייצב כנגד בני ישראל וביקש לעכב את הליכתם לקבלת התורה בהר סיני, ולכן נצטוו ישראל להילחם בו.

כשיש משהו שמונע ומעכב אותנו מלקבל את התורה וללמוד בה, יש לצאת כנגדו למלחמה.

(הרבי - לקוטי שיחות כרך א, עמוד 144)

אחרי "עמלק" באים "עמו"

וַיְחַלֵּשׁ יְהוָה אֶת עִמְלֶק וְאֶת עַמּוֹ לְפִי חֶרֶב (פסוק יז, פסוק יח)

כאשר עמלק בא להילחם נאמר "ויבוא עמלק" בלבד ולא נזכר "עמו", ואילו כאן בתיאור המלחמה עצמה נאמר "את עמלק ואת עמו". מדוע? עמלק בעבודת ה' זו הגאווה והגסות. זו הסיבה לכל יתר המידות הרעות, שכולן תוצאה של הגאווה. הן כמו "עמו" של עמלק, הגאווה. זה מה שרומזת לנו התורה: בתחילה בא רק "עמלק" לבדו, אך מאוחר יותר באות איתו כל יתר המידות הרעות, "עמו" של עמלק.

(הרבי הרי"צ - ספר המאמרים תש"ט, עמוד 66)

עת לדעת

אירועים בדברי ימי חסידות חב"ד על-פי לוח השנה

מבוסס על הספר 'עת לדעת',
מאת השליח הרב אברהם שמואל בוקיעט ע"ה
מוקדש לעילוי נשמתו

ב שבט

תק"ס

הסתלק הרב הצדיק רבי זושא (משולם זוסיא) מאניפולי, בהיותו כבן שבעים ושבע.

רבי זושא היה מגדולי תלמידיו של המגיד ממזריטש, ואף נטמן לידו באניפולי. היה גם קרוב לאדמו"ר הזקן, שאמר שהוא "למדן אמיתי" - כי כשהיה לומד משהו ולא מבין אותו, היה רבי זושא בוכה ואליהו הנביא או בעל ההלכה היו מתגלים אליו ומסבירים לו. לפני הדפסת ספר התניא לראשונה, שלח אדמו"ר הזקן שליח לרבי זושא לקבל את הסכמתו להדפסת הספר.

ג שבט

תקצ"ז

הודפס לראשונה הספר "תורה אור", עם מאמרי אדמו"ר הזקן לפי סדר פרשיות התורה על חומשים בראשית ושמות. הספר הודפס בבית דפוס בעיר קאפוסט, ביוזמת אדמו"ר הצמח צדק. לאחר מכן סגרו השלטונות את בית הדפוס ולא התיירו להדפיס שוב את הספר. החלק השני של הספר, על החומשים ויקרא-דברים, הודפס כעבור אחת עשרה שנים בשם אחר - "לקוטי תורה", בבית דפוס בעיר ז'יטומיר.

תש"ל

בהתוועדות בשבת פרשת וארא, הרבי הכריז על סיום הכתיבה וההכנסה של ספר התורה לקבלת פני משיח, שכתבתו החלה כעשרים ושמונה שנים קודם לכן.

ה שבט

תרפ"ג

הרבי נוסע לפגוש בפעם הראשונה את אדמו"ר הריי"צ, ברוסטוב. יש מקום לשער כי כבר אז חשב אדמו"ר הריי"צ לקחת את הרבי כחתן

לבתו, הרבנית חיה מושקא. הפגישה הראשונה בין הרבי והרבנית התקיימה בחודש תמוז באותה שנה, וכעבור שנה באה הרבנית חנה, אימו של הרבי, לראות את כלתה לעתיד כאשר אדמו"ר הריי"צ ומשפחתו עברו ללנינגרד.

בשבת פרשת בוא, י' שבט, הרבי שומע בפעם הראשונה מאמר חסידות מפי אדמו"ר הריי"צ. זהו המאמר "ויהי בעצם היום הזה", שעליו מבוסס המאמר "באתי לגני".

ו שבט

תקע"א

חתונת הרבנית דבורה לאה, בתו של אדמו"ר האמצעי, עם הרב הקדוש רבי יעקב ישראל טברסקי מצ'רקס, בנו של הרב הצדיק רבי מרדכי מצ'רנוביל ונכד הרב הצדיק רבי אהרן מקרלין.

מסופר כי אדמו"ר הזקן ייעד את רבי יעקב ישראל כחתן לנכדתו דבורה לאה עוד בהיותו של החתן תינוק בעריסה.

החתונה התקיימה בליאדי, ואדמו"ר הזקן - סבה של הכלה - השתתף בחתונה ואמר מאמר חסידות על הפסוק "שיר השירים אשר לשלמה". חתנם של הרבנית דבורה לאה ורבי יעקב ישראל היה הרב הקדוש הריי"צ מאוורוטש, בנו של אדמו"ר הצמח צדק (בן דודה של הכלה) - שהיה סבו של אדמו"ר הריי"צ מצד אימו.

ז שבט

תרפ"ו

נפטר דודו של הרבי (אח של אביו), הרב הגאון החסיד ר' שלום שלמה שניאורסון. כיהן כרב ואב בית דין בשיראקא שבמחוז חרסון. בשנת תרפ"ה עלה לארץ ישראל והשתקע בירושלים, וכעבור פחות משנה נפטר ונטמן בחלקת חב"ד בהר הזיתים בירושלים. אשתו, מרת רחל, הייתה בתו של הגאון החסיד המפורסם רבי דוד צבי חן (הרד"צ), רבה של צ'רניגוב.

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' מנחם מענדל הכהן ב"ר הרה"ת יהושע זעליק הכהן ע"ה
ומרת גאלדא בת הרה"ת מרדכי ירחמיאל חיים לימא ע"ה

א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פְּרָעָה כִּי־אֲנִי
הַכְּבֹדְתִי אֶת־לְבָבוֹ וְאֶת־לֵב עַבְדִּיו לְמַעַן שְׁתִּי
אֶתְּתִי אֵלָה בְּקִרְבּוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי מֹשֶׁה בֹּא
אֶל־פְּרָעָה כִּי־אֲנִי הַכְּבֹדְתִי אֶת־לְבָבוֹ וְאֶת־לֵב
עַבְדִּיו לְמַעַן שְׁתִּי אֶתְּתִי אֵלָה בְּקִרְבּוֹ: וַאֲמַר יְיָ
לְמֹשֶׁה עוֹל לָלוֹת פְּרָעָה אֲרִי אֲנִי יִקְרִית יָת לְפָנֶי
וְיָת לְבָא דְעַבְדוּהִי בְּדִיל לְשׁוּאָה אֲתִי אֵלִין
בִּיגִיחוֹן: ב וְלִמְעַן תִּסְפָּר בְּאָזְנִי בְּנֵךְ וּבְנֵי־בְנֵךְ אֶת
אֲשֶׁר הִתְעַלְלָתִי בְּמִצְרַיִם וְאֶת־אֶתְתִי אֲשֶׁר־
שָׂמִיתִי בָּם וַיִּדְעֻתָּם כִּי־אֲנִי יְהוָה: וְלִמְעַן תִּסְפָּר
בְּאָזְנִי בְּנֵךְ וּבְנֵי־בְנֵךְ אֶת אֲשֶׁר הִתְעַלְלָתִי בְּמִצְרַיִם
וְאֶת־אֶתְתִי אֲשֶׁר־שָׂמִיתִי בָּם וַיִּדְעֻתָּם כִּי־אֲנִי יְהוָה:
וּבְדִיל דְּתַשְׁתַּעֲי קָדָם בְּרַךְ וְכַר בְּרַךְ יָת נִסִּין דִּי
עַבְדִּית בְּמִצְרַיִם וְיָת אֶתְתִּי דִּי שׁוֹיִתִּי בְּהוֹן
וְתַדְעוֹן אֲרִי אֲנִי יְיָ: ג וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־
פְּרָעָה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
הָעִבְרִים עַד־מָתִי מֵאַנְתָּ לַעֲנַת מִפְּנֵי שְׁלַח עַמִּי
וַיַּעֲבְדֵנִי: וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־פְּרָעָה וַיֹּאמְרוּ
אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים עַד־מָתִי מֵאַנְתָּ
לַעֲנַת מִפְּנֵי שְׁלַח עַמִּי וַיַּעֲבְדֵנִי: וְאַתָּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
לָלוֹת פְּרָעָה וַאֲמָרוּ לֵה בְּדִנָּן אָמַר יְיָ אֱלֹהֵהָ
דִּיהוּדָאִי עַד אֲמַתִּי מְסַרְב אֶת לֶאֱתַנְעָא מִן קְדָמִי
שְׁלַח עַמִּי וַיִּפְלְחוֹן קְדָמִי: ד כִּי אִם־מָאֵן אַתָּה
לְשַׁלַּח אֶת־עַמִּי הֲנִנִּי מִבֵּיא מִחַר אַרְבָּה בְּגִבְלָךְ:
כִּי אִם־מָאֵן אַתָּה לְשַׁלַּח אֶת־עַמִּי הֲנִנִּי מִבֵּיא מִחַר
אַרְבָּה בְּגִבְלָךְ: אֲרִי אִם סָרִיב אֶת לְשַׁלַּח יָת עַמִּי
הָא אֲנִי מִיָּתִי מִחַר גּוֹבָא בְּתַחוּמָךְ: ה וְכִסְפָּה
אֶת־עֵין הָאָרֶץ וְלֹא יוּכַל לָרֹאֵת אֶת־הָאָרֶץ
וְאָכַל אֶת־יֵתֶר הַפִּלְטָה הַנִּשְׁאָרֶת לָכֶם מִן
הַבֶּרֶד וְאָכַל אֶת־פְּלִי־הָעֵץ הַצִּמָּח לָכֶם מִן
הַשָּׂדֶה: וְכִסְפָּה אֶת־עֵין הָאָרֶץ וְלֹא יוּכַל לָרֹאֵת
אֶת־הָאָרֶץ וְאָכַל אֶת־יֵתֶר הַפִּלְטָה הַנִּשְׁאָרֶת
לָכֶם מִן־הַבֶּרֶד וְאָכַל אֶת־פְּלִי־הָעֵץ הַצִּמָּח לָכֶם

מִן־הַשָּׂדֶה: וְחָפָא יָת עֵין שְׁמָשָׁא דְאַרְעָא וְלֹא
יְכּוּל לְמַחְזִי יָת אַרְעָא וַיְכּוּל יָת שְׁאָר שְׁזַבְתָּא
דְּאַשְׁתָּאָר לְכוֹן מִן בְּרָדָא וַיְכּוּל יָת כָּל אֵילָנָא
דְּאַצְמַח לְכוֹן מִן חֶקְלָא: וַיִּמְלָאוּ בְּתִיד וּבְתִי
כָּל־עַבְדֵּי־יְיָ וּבְתִי כָּל־מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא־רָאוּ
אֲבֹתֵי־יְיָ וְאֲבֹת אֲבֹתֵי־יְיָ מִיּוֹם הַיּוֹתֵם עַל־
הָאֲדָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּפֹּן וַיֵּצֵא מִעַם פְּרָעָה:
וַיִּמְלָאוּ בְּתִיד וּבְתִי כָּל־עַבְדֵּי־יְיָ וּבְתִי כָּל־מִצְרַיִם
אֲשֶׁר לֹא־רָאוּ אֲבֹתֵי־יְיָ וְאֲבֹת אֲבֹתֵי־יְיָ מִיּוֹם הַיּוֹתֵם
עַל־הָאֲדָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּפֹּן וַיֵּצֵא מִעַם פְּרָעָה:
וַיִּמְלֹן בְּתִיד וּבְתִי כָּל עַבְדֵּי־יְיָ וּבְתִי כָּל מִצְרַיִם דִּי
לֹא חָזוּ אֲבָהֶתָךְ וְאֲבָהֶתָךְ מִיּוֹמָא דְמַהְיִיחוֹן
עַל אַרְעָא עַד יוֹמָא דְהִדִּין וַיִּתְּפִנִי וַיִּפְקֵם מִן קְדָם
פְּרָעָה: וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵּי פְּרָעָה אֵלָיו עַד־מָתִי
יְהִיָּה זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ שְׁלַח אֶת־הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲבְדוּ
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם הַטָּרֵם תִּדְעַ כִּי אֲבָדָה
מִצְרַיִם: וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵּי פְּרָעָה אֵלָיו עַד־מָתִי יְהִיָּה
זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ שְׁלַח אֶת־הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲבְדוּ אֶת־
יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם הַטָּרֵם תִּדְעַ כִּי אֲבָדָה מִצְרַיִם:
וַאֲמָרוּ עַבְדֵּי פְּרָעָה לֵה עַד אֲמַתִּי יְהִי דִין לָנָא
לְתַקְלָא שְׁלַח יָת גְּבִרְיָא וַיִּפְלְחוֹן קְדָם יְיָ אֱלֹהֵהוֹן
הַעַד פְּעֵן לֹא יִדְעַת אֲרִי אֲבָדָה מִצְרַיִם: וַיִּשָּׁב
אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן אֶל־פְּרָעָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
לָכוּ עַבְדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִיּוֹם הַיּוֹלָכִים:
וַיִּשָּׁב אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן אֶל־פְּרָעָה וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים לָכוּ עַבְדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִיּוֹם הַיּוֹלָכִים:
וְאַתְּמָב יָת מֹשֶׁה וְיָת אַהֲרֹן לָלוֹת פְּרָעָה
וַאֲמַר לְהוֹן אֲזִילוּ פְּלַחוּ קְדָם יְיָ אֱלֹהֵכֶן מִן וּמִן
דְּאֲזִלִּין: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּנַעֲרֵינוּ וּבִנְיָנוּ גִלְדָּה
בְּבִינֵנוּ וּבִבְנוֹתֵנוּ בְּצִאֲנֵנוּ וּבִבְקָרֵנוּ גִלְדָּה כִּי חָג־
יְהוָה לָנוּ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּנַעֲרֵינוּ וּבִנְיָנוּ גִלְדָּה
בְּבִינֵנוּ וּבִבְנוֹתֵנוּ בְּצִאֲנֵנוּ וּבִבְקָרֵנוּ גִלְדָּה כִּי חָג־יְהוָה
לָנוּ: וַאֲמַר מֹשֶׁה בְּעוֹלָמָנָא וּבְסִבְנָא גִזִּיל בְּבִנְנָא

ובכַּנְתָּנָא בַּעֲנָנָא ובתורנא גזיל ארי חגא קדם יי
לנא: י ויאמר אלהם יהי כן יהיה עמכם כאשר
אשלח אתכם ואת־מַפְכֶּם ראו כי רעה נגד
פְּנִיכֶם: ויאמר אלהם יהי כן יהיה עמכם כאשר
אשלח אתכם ואת־מַפְכֶּם ראו כי רעה נגד
פְּנִיכֶם: ואמר להון יהי כן מימרא דיי בסעדכון
פד אשלח יתכון וית טפלכון חזו ארי בישא
דאתון סבירין למעבד לקבל אפיוכון לאסתמרא:
י לא כן לכו נא הנגברים ועבדו את־יהוה כי
אתה אתם מבקשים ויגרש אתם מאת פני
פרעה: לא כן לכו נא הנגברים ועבדו את־יהוה
כי אתה אתם מבקשים ויגרש אתם מאת פני
פרעה: לא כן אזילו כען גבריא ופלחו קדם יי
ארי יתה אתון בען ותרין יתהון מן קדם
פרעה: ס

שני י ויאמר יהוה אל־מֹשֶׁה נטה ירך על־ארץ
מצרים בארפה ויעל על־ארץ מצרים ויאכל
את־כל־עֵשֶׂב הָאָרֶץ את כל־אֲשֶׁר הַשָּׂאִיר
הַבֶּרֶד: ויאמר יהוה אל־מֹשֶ׈ה נטה ירך על־ארץ
מצרים בארפה ויעל על־ארץ מצרים ויאכל את־
כל־עֵשֶׂב הָאָרֶץ את כל־אֲשֶׁר הַשָּׂאִיר הַבֶּרֶד:
ואמר יי למשה ארים ירך על ארעא דמצרים ויתי
גובא ויסק על ארעא דמצרים ויכול ית כל עסבא
דארעא ית כל די אשאר ברדא: י ויט משה
את־מַפְתָּהוֹ על־ארץ מצרים ויהוה נהג רוח
קדים בארץ כל־הַיּוֹם ההוא וכל־הַלֵּילָה הַבֶּקֶר
הָיָה רוּחַ הַקִּדִּים נֹשָׂא אֶת־הָאֲרֶבֶה: ויט משה
את־מַפְתָּהוֹ על־ארץ מצרים ויהוה נהג רוח־קדים
בארץ כל־הַיּוֹם ההוא וכל־הַלֵּילָה הַבֶּקֶר הָיָה
רוּחַ הַקִּדִּים נֹשָׂא אֶת־הָאֲרֶבֶה: וארים משה ית
חטרה על ארעא דמצרים ויי דבר רוח קדומא
בארעא כל יומא ההוא וכל ליליא צפרא הוה
ורוח קדומא נטל ית גובא: י ויעל הארפה על
כל־ארץ מצרים וינח בכל גבול מצרים בכר

מאד לִפְנֵי לֹא־הָיָה כן ארפה בָּמָהוּ ואחריו לא
יהיה־כֵּן: ויעל הארפה על כל־ארץ מצרים וינח
בכל גבול מצרים בכר מאד לִפְנֵי לֹא־הָיָה כן
ארפה בָּמָהוּ ואחריו לא יהיה־כֵּן: וסליק גובא על
כל ארעא דמצרים ושאר בכל תחום מצרים
תקיף לתדא קדמוהי לא הוה כן גובא דכנותה
ובתרוהי לא יהי כן: י ויכס את־עֵינֵי כָל־הָאָרֶץ
ותחשך הָאָרֶץ ויאכל את־כל־עֵשֶׂב הָאָרֶץ ואת
כל־פְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר הוֹתִיר הַבֶּרֶד וְלֹא־נֹתֵר
כָּל־יֶרֶק בָּעֵץ ובעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה כָּל־הָאָרֶץ מִצִּירִים:
ויכס את־עֵינֵי כָל־הָאָרֶץ ותחשך הָאָרֶץ ויאכל
את־כל־עֵשֶׂב הָאָרֶץ ואת כל־פְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר הוֹתִיר
הַבֶּרֶד וְלֹא־נֹתֵר כָּל־יֶרֶק בָּעֵץ ובעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה כָּל־
הָאָרֶץ מִצִּירִים: וחפא ית עין שמשא דכל ארעא
וחשוכת ארעא ואכל ית כל עסבא דארעא וית
כל פירי אילנא די אשאר ברדא ולא אשתאר כל
ירוקא באילנא ובעסבא דחקלא בכל ארעא
דמצרים: י וימחר פרעה לקרא למשה ולא־הָרָן
ויאמר חטאתי ליהוה אֱלֹהֵיכֶם ולכם: וימחר
פרעה לקרא למשה ולא־הָרָן ויאמר חטאתי ליהוה
אֱלֹהֵיכֶם ולכם: ואוּחִי פרעה למקרי למשה
ולא־הָרָן ואמר חבית קדם יי אֱלֹהֵכֶם וילכון:
י ועתה שׂא נא חטאתי אַךְ הַפֵּעַם וְהַעֲתִירוּ
לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם ויסר מעלי רק את־חַמּוֹת הַיָּה:
ועתה שׂא נא חטאתי אַךְ הַפֵּעַם וְהַעֲתִירוּ לַיהוָה
אֱלֹהֵיכֶם ויסר מעלי רק את־חַמּוֹת הַיָּה: וכען
שבוק בען לחובי ברם זמנא הדא וצלו קדם יי
אֱלֹהֵכֶם ויעדי מני לחוד ית מותא הדין: י ויצא
מעם פרעה ויעתר אל־יהוה: ויצא מעם פרעה
ויעתר אל־יהוה: ונפק מלות פרעה וצלי קדם יי:
י ויהפך יהוה רוח־חַיִּים חֹק מאד וישא את־
הָאֲרֶבֶה ויתקעוהו יָמָה סוף לא נשאר ארפה
אחור בכל גבול מצרים: ויהפך יהוה רוח־חַיִּים חֹק
מאד וישא את־הָאֲרֶבֶה ויתקעוהו יָמָה סוף לא

נִשְׂאֵר אַרְבֶּה אֶחָד בְּכָל גְּבוּל מִצְרַיִם: וְהָפֶךְ יִי רִוְחָא מַעֲרָבָא תְּקִיף לְחָדָא וְנִטֵּל יֵת גּוֹבָא וּרְמַהִי לִימָא דְסוּף לֹא אֶשְׁתָּאֵר גּוֹבָא חַד בְּכָל תַּחוּם מִצְרַיִם: כ וַיַּחֲזֹק יְהוָה אֶת־לֵב פְּרָעָה וְלֹא שָׁלַח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיַּחֲזֹק יְהוָה אֶת־לֵב פְּרָעָה וְלֹא שָׁלַח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְאַתְקֶף יִי יֵת לְבָא דְפָרְעָה וְלֹא שָׁלַח יֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: פ כֹּא וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי־מֹשֶׁה נֹטֶה יָדְךָ עַל־הַשָּׁמַיִם וְיִהְיֶה חֹשֶׁךְ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּמַּשׁ חֹשֶׁךְ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי־מֹשֶׁה נֹטֶה יָדְךָ עַל־הַשָּׁמַיִם וְיִהְיֶה חֹשֶׁךְ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּמַּשׁ חֹשֶׁךְ: וְאַמֵּר יִי לְמֹשֶׁה אֲרִים יָדְךָ עַל צִית שְׁמִיָּא וְיִהְיֶה חֹשֶׁךְ עַל אֶרְעָא דְמִצְרַיִם בְּתֵר דִּיעָדֵי קָבֵל לִילִיָּא: כב וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַשָּׁמַיִם וְיִהְיֶה חֹשֶׁךְ־אֲפֹלָה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים: וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ עַל־הַשָּׁמַיִם וְיִהְיֶה חֹשֶׁךְ־אֲפֹלָה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים: וְאַרְיִם מֹשֶׁה יֵת יְדֵה עַל צִית שְׁמִיָּא וְיִהְיֶה חֹשֶׁךְ קָבֵל בְּכָל אֶרְעָא דְמִצְרַיִם תִּלְתָּא יוֹמִין: כג לֹא־רָאוּ אִישׁ אֶת־אָחִיו וְלֹא־קָמוּ אִישׁ מִתַּחְתּוֹ שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְלִכְל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹר בְּמוֹשְׁבֵתָם: לֹא־רָאוּ אִישׁ אֶת־אָחִיו וְלֹא־קָמוּ אִישׁ מִתַּחְתּוֹ שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְלִכְל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹר בְּמוֹשְׁבֵתָם: לֹא חָזוּ אָנְשׁ יֵת אַחֻהִי וְלֹא קָמוּ אָנְשׁ מִתַּחְתּוֹהִי תִלְתָּא יוֹמִין וְלִכְל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה נִהָרָא בְּמוֹתְבָנְהוֹן:

שְׁלִישׁ כד וַיִּקְרָא פְּרָעָה אֱלֹהֵי־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לְכוּ עִבְדוּ אֶת־יְהוָה רַק צֹאנְכֶם וּבָקָרְכֶם יֵצֵג גַּם־טַפְכֶּם יִלְךְ עִמָּכֶם: וַיִּקְרָא פְּרָעָה אֱלֹהֵי־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לְכוּ עִבְדוּ אֶת־יְהוָה רַק צֹאנְכֶם וּבָקָרְכֶם יֵצֵג גַּם־טַפְכֶּם יִלְךְ עִמָּכֶם: וַקְרָא פְּרָעָה לְמֹשֶׁה וַאֲמַר אֲזִילוּ פִלְחוּ קֳדָם יִי לַחֹד עֲכֹנֹן וְתוֹרְכֹנֹן שְׁבוּקוּ אֶף טַפְלִכֹּן יִזִּיל עִמָּכֹן: כה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה גַם־אַתָּה תִתֵּן בְּיָדֵנוּ זִבְחִים וְעֹלֹת וְעֶשְׂיָנוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה גַם־אַתָּה תִתֵּן בְּיָדֵנוּ זִבְחִים וְעֹלֹת

וְעֶשְׂיָנוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ: וַאֲמַר מֹשֶׁה אֶף אֵת תִּמְסֹר בְּיָדֵנָא נְכֶסֶת קֳדָשִׁין וְעֲלֹן וְנַעֲבֹד קֳדָם יִי אֱלֹהֵנָּא: כו וְגַם־מִקְנֵנוּ יִלְךְ עִמָּנוּ לֹא תִשְׂאֵר פְּרָסָה בִּי מִמֶּנּוּ נִקָּח לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַנְחֵנוּ לֹא־נִדְעַ מַה־נַּעֲבֹד אֶת־יְהוָה עַד־בֹּאֲנוּ שְׁמָה: וְגַם־מִקְנֵנוּ יִלְךְ עִמָּנוּ לֹא תִשְׂאֵר פְּרָסָה בִּי מִמֶּנּוּ נִקָּח לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַנְחֵנוּ לֹא־נִדְעַ מַה־נַּעֲבֹד אֶת־יְהוָה עַד־בֹּאֲנוּ שְׁמָה: וְאַף בְּעִירְנָא יִזִּיל עִמָּנָא לֹא תִשְׁתָּאֵר מִדַּעַם אֲרִי מִזֵּה אֲנַחְנָא נִסְכִּין לְמַפְלַח קֳדָם יִי אֱלֹהֵנָּא וְאַנְחָנָא לִית אֲנַחְנָא יָדְעִין מַה נִּפְלַח קֳדָם יִי עַד מִיתְנָא תַּמָּן: כז וַיַּחֲזֹק יְהוָה אֶת־לֵב פְּרָעָה וְלֹא אָבָה לְשַׁלְחָם: וַיַּחֲזֹק יְהוָה אֶת־לֵב פְּרָעָה וְלֹא אָבָה לְשַׁלְחָם: וְאַתְקֶף יִי יֵת לְבָא דְפָרְעָה וְלֹא אָבָה לְשַׁלְחָתְהוֹן: כח וַיֹּאמְרוּ־לוֹ פְּרָעָה לֵךְ מַעֲלֵי הַשְּׁמֹר לֵךְ אֶל־הַסֶּף רְאוּת פָּנֵי כִּי בְיוֹם רְאוּתְךָ פָּנֵי תִּמּוֹת: וַיֹּאמְרוּ־לוֹ פְּרָעָה לֵךְ מַעֲלֵי הַשְּׁמֹר לֵךְ אֶל־הַסֶּף רְאוּת פָּנֵי כִּי בְיוֹם רְאוּתְךָ פָּנֵי תִּמּוֹת: וַאֲמַר לֵה פְּרָעָה אֲזִיל מַעֲלֵי אֶסְתַּמַּר לֵךְ לֹא תוֹסִיף לְמַחְזִי אִפִּי אֲרִי בְיוֹמָא דְתַחְזִי אִפִּי תִּמּוֹת: כט וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כֵּן דִּבְרַתְּ לֹא־אֶסְפָּר עוֹד רְאוּת פָּנֵי: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כֵּן דִּבְרַתְּ לֹא־אֶסְפָּר עוֹד רְאוּת פָּנֵי: וַאֲמַר מֹשֶׁה יָאוֹת מַלְּיִלְתָּא לֹא אוֹסִיף עוֹד לְמַחְזִי אִפִּיד: פ א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי־מֹשֶׁה עוֹד נִגַּע אַחֲרָי אָבִיָּא עַל־פְּרָעָה וְעַל־מִצְרַיִם אַחֲרֵי־כֵן יִשְׁלַח אֶתְכֶם מִזֶּה בְּשַׁלְחוֹ בְּלָה גֵרֶשׁ יִגְרֶשׁ אֶתְכֶם מִזֶּה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי־מֹשֶׁה עוֹד נִגַּע אַחֲרָי אָבִיָּא עַל־פְּרָעָה וְעַל־מִצְרַיִם אַחֲרֵי־כֵן יִשְׁלַח אֶתְכֶם מִזֶּה בְּשַׁלְחוֹ בְּלָה גֵרֶשׁ יִגְרֶשׁ אֶתְכֶם מִזֶּה: וַאֲמַר יִי לְמֹשֶׁה עוֹד מִכְתָּשׁ חַד אִיתִי עַל פְּרָעָה וְעַל מִצְרַיִם בְּתֵר כֵּן יִשְׁלַח יִתְכֹּן מִפָּא בְּשַׁלְחוֹתָהּ גְּמִירָא תִּרְכָּא יִתְרִיף יִתְכֹּן מִפָּא: כ וּדְבַרְנָא בְּאוּנֵי הָעָם וַיִּשְׁאָלוּ אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וַאֲשֹׁל מֵאֵת רְעוּתָהּ בְּלִי־כֶסֶף וְכָלִי זָהָב:

יִשְׂרָאֵל׃ וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנָּזק בְּלָבָא לִישְׁנָה
לַמִּנְבֵּחַ לְמֵאנָשׁ וְעַד בַּעֲרָא בְּדִיל דְּתַדְעוּן
דִּיפְרִישׁ יְיָ בֵּין מִצְרַיִם וּבֵין יִשְׂרָאֵל׃ ה וַיִּרְדּוּ
כָּל־עַבְדֵּיךָ אֱלֹה אֱלִי וְהִשְׁתַּחוּוּ־לִי לֵאמֹר צֵא
אַתָּה וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־בְּרַגְלֶיךָ וְאַחֲרֵיכֶן אֵצֶא
וַיֵּצֵא מֵעַם־פְּרָעָה בַּחֲרִי־אָף׃ וַיִּרְדּוּ כָּל־עַבְדֵּיךָ
אֱלֹה אֱלִי וְהִשְׁתַּחוּוּ־לִי לֵאמֹר צֵא אַתָּה וְכָל־הָעָם
אֲשֶׁר־בְּרַגְלֶיךָ וְאַחֲרֵיכֶן אֵצֶא וַיֵּצֵא מֵעַם־פְּרָעָה
בַּחֲרִי־אָף׃ וַיַּחֲתוּן כָּל עַבְדֶּיךָ אֵלַיִן לִנְתִי וַיַּבְעוּן
מִנִּי לְמִימְר פּוֹק אַתָּ וְכָל עַמָּא דִּי עֲמָד וַיִּבְתֵּר בֶּן
אֲפּוֹק וַיִּפְק מַלְּוֹת פְּרָעָה בְּתַקּוּף רָגְז׃ ס וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֱלֹה־מֹשֶׁה לֹא־יִשְׁמַע אֲלֵיכֶם פְּרָעָה לְמַעַן
רְבוֹת מִזְפָּתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹה־
מֹשֶׁה לֹא־יִשְׁמַע אֲלֵיכֶם פְּרָעָה לְמַעַן רְבוֹת מִזְפָּתִי
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם׃ וְאָמַר יְיָ לְמֹשֶׁה לֹא יִקְבַּל מִנְכּוֹן
פְּרָעָה בְּדִיל לְאַסְגָּאָה מִפָּתִי בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם׃
וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עָשׂוּ אֶת־כָּל־הַמִּפְתָּיִם הָאֵלֶּה
לִפְנֵי פְרָעָה וַיַּחֲזֹק יְהוָה אֶת־לֵב פְּרָעָה וְלֹא־
שָׁלַח אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ׃ וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עָשׂוּ
אֶת־כָּל־הַמִּפְתָּיִם הָאֵלֶּה לִפְנֵי פְרָעָה וַיַּחֲזֹק יְהוָה
אֶת־לֵב פְּרָעָה וְלֹא־שָׁלַח אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ׃
וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עָבְדוּ יְיָ כָּל מִוִּפְתָּיָא הָאֵלִין קֳדָם
פְּרָעָה וְאַתְקִיף יְיָ יְת לְבָא דְּפְרָעָה וְלֹא שָׁלַח יְת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָה׃ ס וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹה־מֹשֶׁה
וְאַל־אַהֲרֹן בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֱלֹה־מֹשֶׁה וְאַל־אַהֲרֹן בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר׃ וַיֹּאמֶר יְיָ
לְמֹשֶׁה וְלֵאחֲרָיו בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם לְמִימְר׃
ב הַחֲדָשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֲדָשִׁים רֹאשׁוֹן הוּא
לָכֶם לַחֲדָשִׁי הַשָּׁנָה׃ הַחֲדָשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ
חֲדָשִׁים רֹאשׁוֹן הוּא לָכֶם לַחֲדָשִׁי הַשָּׁנָה׃ יִחָא
הַדִּין לְכוּן רִישׁ יִרְחִין קֳדָמַי הוּא לְכוּן לִירְחִי
שְׁמָא׃ ג דְּבָרוּ אֶל־כָּל־עַדְתַּי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
בַּעֲשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֵׁה לְבֵית־
אֲבֹתָ שֵׁה לְבֵית׃ דְּבָרוּ אֶל־כָּל־עַדְתַּי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כֹּה אָמַר יְהוָה פָּחַצַת הַלֵּילָה
אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כֹּה אָמַר
יְהוָה פָּחַצַת הַלֵּילָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם: וַאֲמַר
מֹשֶׁה כִּדְנֹן אָמַר יי כְּפִלְגֹת לֵילֵא אָנָּה מִתְגַּלִּי
בְּגוֹ מִצְרַיִם: ה וּמָת כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
מִבְּכוֹר פְּרֹעֶה הַיֹּשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ עַד בְּכוֹר
הַשֹּׁפֵחָה אֲשֶׁר אַחֵר הָרָחִים וְכֹל בְּכוֹר בַּחֲמָה:
וּמָת כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר פְּרֹעֶה הַיֹּשֵׁב
עַל־כִּסְאוֹ עַד בְּכוֹר הַשֹּׁפֵחָה אֲשֶׁר אַחֵר הָרָחִים
וְכֹל בְּכוֹר בַּחֲמָה: וַיָּמוּת כָּל בּוֹכֵרָא בְּאֶרְעָא
דְּמִצְרַיִם מִבּוֹכֵרָא דְּפִרְעָה דְּעֵתִיד לְמַתֵּב עַל כְּרִסִּי
מְלְכוּתָהּ עַד בּוֹכֵרָא דְאַמְתָּא דִּי בִּתְר רִיחִיָּא וְכֹל
בּוֹכֵרָא דְבַעֲיָרָא: וְהָיְתָה צַעֲקָה גְדֹלָה בְּכָל־
אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר כָּמְהוּ לֹא נְהִיָּתָה וְכָמְהוּ לֹא
תִסָּף: וְהָיְתָה צַעֲקָה גְדֹלָה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר
כָּמְהוּ לֹא נְהִיָּתָה וְכָמְהוּ לֹא תִסָּף: וַתְּהִי צוֹחָמָא
רַבָּא בְּכָל אֶרְעָא דְּמִצְרַיִם דְּכוּתָהּ לֹא הוּת וּדְכוּתָהּ
לֹא תִסָּף: וְלִכְלָל א בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִחְרֹץ־כְּלָל
לְשָׁנּוּ לְמֵאִישׁ וְעַד־בַּחֲמָה לְמַעַן תִּדְרְעוּן אֲשֶׁר
יַפְלֶה יְהוָה בֵּין מִצְרַיִם וּבֵין יִשְׂרָאֵל: וְלִכְלָל א בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לֹא יִחְרֹץ־כְּלָל לְשָׁנּוּ לְמֵאִישׁ וְעַד־בַּחֲמָה
לְמַעַן תִּדְרְעוּן אֲשֶׁר יַפְלֶה יְהוָה בֵּין מִצְרַיִם וּבֵין

בְּעֶשֶׂר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׂה לְבֵית־אֲבֹתָהּ
שָׂה לְבֵית: מִלִּילֹו עִם כָּל כְּנִשְׁתָּא דִישְׂרָאֵל לְמִימַר
בְּעֶסְרָא לִירְחָא הָדִין וַיִּסְבוּן לַהּוֹן גָּבֵר אֲמַר לְבֵית
אָבָא אֲמַר לְבֵיתָא: וְאִם־יִמְעֹט הַבֵּית מַהוּת
מִשָּׂה וְלִקַּח הוּא וּשְׁכֵנוֹ תִּקְרַב אֶל־בֵּיתוֹ בְּמִכְסַת
נִפְשָׁת אִישׁ לְפִי אֲכָלוּ תִכְסּוּ עַל־הַשָּׂה: וְאִם־
יִמְעֹט הַבֵּית מַהוּת מִשָּׂה וְלִקַּח הוּא וּשְׁכֵנוֹ תִּקְרַב
אֶל־בֵּיתוֹ בְּמִכְסַת נִפְשָׁת אִישׁ לְפִי אֲכָלוּ תִכְסּוּ
עַל־הַשָּׂה: וְאִם יִזְעִיר בֵּיתָא מִלֹּאֲתִמְנָאָה עַל
אֲמָרָא וַיִּסָּב הוּא וְשִׁיבְכָה דְקָרִיב לְבֵיתָהּ בְּמִנְיָן
נִפְשָׁתָא גָבֵר לָפּוּם מִיכְלָה תִתְמַנֵּן עַל אֲמָרָא:
ה שָׂה תָמִים זָכָר בִּן־שָׁנָה יִהְיֶה לָכֶם מִן
הַכְּבָשִׁים וּמִן־הָעִזִּים תִּקְחוּ: שָׂה תָמִים זָכָר
בִּן־שָׁנָה יִהְיֶה לָכֶם מִן־הַכְּבָשִׁים וּמִן־הָעִזִּים תִּקְחוּ:
אֲמַר שְׁלִים דְּכָר בַּר שְׁתֵּה יְהִי לָכּוֹן מִן אֲמָרִיא וּמִן
עֲזִיא תִסְבוּן: וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד
אַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וּשְׁחָטוּ אֹתוֹ כָּל
קָהַל עַד־יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעֶרְבִים: וְהָיָה לָכֶם
לְמִשְׁמֶרֶת עַד אַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה
וּשְׁחָטוּ אֹתוֹ כָּל קָהַל עַד־יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעֶרְבִים:
וְיִהְיֶה לָכּוֹן לְמִשְׁרָא עַד אַרְבַּעָא עֶסְרָא יוֹמָא לִירְחָא
הָדִין וַיִּכְסּוּן יְתָה כָּל קָהֳלָא כְּנִשְׁתָּא דִישְׂרָאֵל בֵּין
שְׁמִשָּׂא: וַיִּלְקַחוּ מִן־הָדָם וַנְתֵּנוּ עַל־שִׁתִּי
הַמְּזוּזוֹת וְעַל־הַמִּשְׁקָף עַל הַבָּתִּים אֲשֶׁר־יֹאכְלוּ
אֹתוֹ בָּהֶם: וְלִקְחוּ מִן־הָדָם וַנְתֵּנוּ עַל־שִׁתִּי
הַמְּזוּזוֹת וְעַל־הַמִּשְׁקָף עַל הַבָּתִּים אֲשֶׁר־יֹאכְלוּ
אֹתוֹ בָּהֶם: וַיִּסְבוּן מִן דְּמָא וַיִּתְּנוּן עַל תְּרִין סַפֵּיא
וְעַל שְׁקָפָא עַל בִּתְיָא דִיכְלוּן יְתָה בַּהוֹן: ה וַאֲכָלוּ
אֶת־הַבָּשָׂר בְּלִילָה הַזֶּה צִלִּיאֵשׁ וּמִצּוֹת עַל־
מָרִים יֹאכְלוּ: וַאֲכָלוּ אֶת־הַבָּשָׂר בְּלִילָה הַזֶּה
צִלִּיאֵשׁ וּמִצּוֹת עַל־מָרִים יֹאכְלוּ: וַיִּכְלוּן יֵת
בְּסָרָא בְּלִילָה הַהוּא טוֹי נֹר וּפִשְׁטִיר עַל מָרִין
יִכְלָה: וְאֶל־תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא וּבָשָׂל מִבָּשָׂל
בְּמִים כִּי אִם־צִלִּיאֵשׁ רֹאשׁוֹ עַל־בְּרָעִיו וְעַל־

קָרְבוֹ: אֶל־תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא וּבָשָׂל מִבָּשָׂל בְּמִים
כִּי אִם־צִלִּיאֵשׁ רֹאשׁוֹ עַל־בְּרָעִיו וְעַל־קָרְבוֹ: לֹא
תִיכְלוּן מִנָּה כִּד חֵי וְאִף לֹא בָשָׂל מִבָּשָׂל בְּמִיא
אַלְהֵן טוֹי נֹר רִישָׁה עַל כְּרַעוּהִי וְעַל גִּנָּה:
וְלֹא־תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר וְהַגְתֵּר מִמֶּנּוּ
עַד־בֹּקֶר בָּאֵשׁ תִּשְׂרְפוּ: וְלֹא־תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־
בֹּקֶר וְהַגְתֵּר מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר בָּאֵשׁ תִּשְׂרְפוּ: וְלֹא
תִשְׁאֲרוּן מִנָּה עַד צִפְרָא וְדִישְׁתָּאֵר מִנָּה עַד צִפְרָא
בְּנוֹרָא תוֹקְדוּן: וְכִכָּה תֹאכְלוּ אֹתוֹ מִתְּנִיכֶם
חֲגָרִים גְּעֻלִּיכֶם בְּרַגְלִיכֶם וּמִקְלָכֶם בְּיָדֶכֶם
וְאֲכַלְתֶּם אֹתוֹ בַּחֲפֹזִין פֶּסַח הוּא לִיהוּה: וְכִכָּה
תֹאכְלוּ אֹתוֹ מִתְּנִיכֶם חֲגָרִים גְּעֻלִּיכֶם בְּרַגְלִיכֶם
וּמִקְלָכֶם בְּיָדֶכֶם וְאֲכַלְתֶּם אֹתוֹ בַּחֲפֹזִין פֶּסַח הוּא
לִיהוּה: וְכִדִּין תִּיכְלוּן יְתָה חֲרָצִיכוֹן יְהוֹן אֲסִירִין
מִסְגִּיכוֹן בְּרַגְלִיכוֹן וְחֲטָרִיכוֹן בְּיָדִיכוֹן וְתִיכְלוּן
יְתָה בְּכִהִילוֹ פֶּסְחָא הוּא קָדָם יי: י וְעַבְרָתִי
בְּאַרְץ־מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה וְהַבֵּיתִי כָּל־בְּכוֹר
בְּאַרְץ מִצְרַיִם מֵאֲדָם וְעַד־בְּהֵמָה וּבְכָל־אֱלֹהֵי
מִצְרַיִם אֲעִשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְהוּה: וְעַבְרָתִי
בְּאַרְץ־מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה וְהַבֵּיתִי כָּל־בְּכוֹר
בְּאַרְץ מִצְרַיִם מֵאֲדָם וְעַד־בְּהֵמָה וּבְכָל־אֱלֹהֵי
מִצְרַיִם אֲעִשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְהוּה: וְאֶתְגַּלִּיתִי בְּאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם בְּלִילָה הָדִין וְאֶקְטוּל כָּל בְּוִקְרָא בְּאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם מֵאֲנָשָׁא וְעַד בְּעִירָא וּבְכָל טַעוֹת מִצְרַיִם
אֲעַבֵּד דִּינִין אֲנָא יי: י וְהָיָה הָדָם לָכֶם לָאֵת עַל
הַבָּתִּים אֲשֶׁר אַתֶּם שָׁם וְרֹאיתִי אֶת־הָדָם וְאֶת־הָדָם
וּפִסְחָתִי עֲלֵכֶם וְלֹא־יִהְיֶה בָכֶם גִּנָּה לְמִשְׁחִית
בַּהֲבֵיתִי בְּאַרְץ מִצְרַיִם: וְהָיָה הָדָם לָכֶם לָאֵת עַל
הַבָּתִּים אֲשֶׁר אַתֶּם שָׁם וְרֹאיתִי אֶת־הָדָם וּפִסְחָתִי
עֲלֵכֶם וְלֹא־יִהְיֶה בָכֶם גִּנָּה לְמִשְׁחִית בַּהֲבֵיתִי בְּאַרְץ
מִצְרַיִם: וְיִהְיֶה דְמָא לָכּוֹן לָאֵת עַל בִּתְיָא דִי אֲתוֹן
תִּפְּן וְאֶחָזִי יֵת דְּמָא וְאִיחוּס עֲלִיכוֹן וְלֹא יְהִי כְכוֹן
מוֹתָא לַחֲבָלָא בְּמִקְטְלִי בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם: י וְהָיָה
הַיּוֹם הַזֶּה לָכֶם לְזִכְרוֹן וְהַגְתֶּם אֹתוֹ חֵג לִיהוּה

לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם תִּחְגְּהוּ: וְהָיָה הַיּוֹם הַזֶּה
לָכֶם לְזִכְרוֹן וְחֻגְתֶּם אֹתוֹ חֹג לַיהוָה לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת
עוֹלָם תִּחְגְּהוּ: וַיְהִי יוֹמָא הַדִּין לְכוֹן לְדוֹכְרָנָא
וּתְחַגְּגוּן יְתָה חֲגָא קְדָם יי' לְדַרְיִכוֹן קָנִים עַל־מֵם
תִּחְגְּגָה: ^{טו} שְׁבַעַת יָמִים מִצּוֹת תֹּאכְלוּ אֶד בְּיֹם
הָרֵאשֹׁן תִּשְׁבִּיתוּ שְׂאֵר מִבְּתִיכֶם כִּי | כָּל־אֹכֶל
חֲמִין וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל מִיּוֹם
הָרֵאשֹׁן עַד־יּוֹם הַשְּׁבַעִי: שְׁבַעַת יָמִים מִצּוֹת
תֹּאכְלוּ אֶד בְּיֹם הָרֵאשֹׁן תִּשְׁבִּיתוּ שְׂאֵר מִבְּתִיכֶם
כִּי | כָּל־אֹכֶל חֲמִין וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל
מִיּוֹם הָרֵאשֹׁן עַד־יּוֹם הַשְּׁבַעִי: שְׁבַעַת יוֹמִין פִּשְׁרִי
תִּיכְלוֹן בְּרִם בִּיּוֹמָא קִדְמָא תִּבְטְלוֹן חֲמִיע
מִבְּתִיכוֹן אָרִי כָּל דִּיכּוֹל חֲמִיע וַיִּשְׁתַּצִּי אֲנָשָׁא
הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל מִיּוֹמָא קִדְמָא עַד יוֹמָא
שְׁבִיעָא: ^{טז} וּבְיֹם הָרֵאשֹׁן מִקְרֵא־קֹדֶשׁ וּבְיֹם
הַשְּׁבִיעִי מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יְהִי לָכֶם כָּל־מְלָאכָה
לֹא־יַעֲשֶׂה בָהֶם אֶד אִשְׁר יֹאכֵל לְכָל־נֶפֶשׁ הוּא
לְבָדוּ יַעֲשֶׂה לָכֶם: וּבְיֹם הָרֵאשֹׁן מִקְרֵא־קֹדֶשׁ
וּבְיֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יְהִי לָכֶם כָּל־מְלָאכָה
לֹא־יַעֲשֶׂה בָהֶם אֶד אִשְׁר יֹאכֵל לְכָל־נֶפֶשׁ הוּא
לְבָדוּ יַעֲשֶׂה לָכֶם: וּבִיּוֹמָא קִדְמָא מְעַרַע קִדִּישׁ
וּבִיּוֹמָא שְׁבִיעָא מְעַרַע קִדִּישׁ יְהִי לְכוֹן כָּל
עֵיבִידָא לֹא יִתְעַבֵּד בְּהוֹן בְּרִם דִּי מִתְאַבֵּל לְכָל
נֶפֶשׁ הוּא בְּלִחּוּדוּהִי יִתְעַבֵּד לְכוֹן: ^{יז} וּשְׁמִרְתֶּם
אֶת־הַמִּצּוֹת כִּי בַעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצֵאתִי
אֶת־עַבְדָּאֻתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּשְׁמִרְתֶּם אֶת־
הַיּוֹם הַזֶּה לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם: וּשְׁמִרְתֶּם
אֶת־הַמִּצּוֹת כִּי בַעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצֵאתִי
אֶת־עַבְדָּאֻתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּשְׁמִרְתֶּם אֶת־
הַיּוֹם הַזֶּה לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם: וּתִשְׁרוֹן יֵת
פִּשְׁרִיא אָרִי בְּכֶרֶן יוֹמָא הַדִּין אִפִּיקִית יֵת חִילִּיכוֹן
מֵאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם וּתִשְׁרוֹן יֵת יוֹמָא הַדִּין לְדַרְיִכוֹן
קָנִים עַל־מֵם: ^{יח} בְּרֵאשֹׁן בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ
בְּעָרֵב תֹּאכְלוּ מִצַּת עַד יוֹם הָאֶחָד וְעִשְׂרִים

לַחֹדֶשׁ בְּעָרֵב: בְּרֵאשֹׁן בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ
בְּעָרֵב תֹּאכְלוּ מִצַּת עַד יוֹם הָאֶחָד וְעִשְׂרִים לַחֹדֶשׁ
בְּעָרֵב: בְּנִיסָן בְּאַרְבַּעָא עֶסְרָא יוֹמָא לִיְרֵחָא
בְּרִמְשָׁא תִיכְלוֹן פִּשְׁרִיא עַד יוֹמָא עֶסְרִין וְחַד
לִיְרֵחָא בְּרִמְשָׁא: ^{יט} שְׁבַעַת יָמִים שְׂאֵר לֹא יִמְצָא
בְּבִתֵּיכֶם כִּי | כָּל־אֹכֶל מִחֲמִצַּת וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ
הַהוּא מִעֲדַת יִשְׂרָאֵל בְּגַר וּבְאֹזְרָח הָאֶרֶץ:
שְׁבַעַת יָמִים שְׂאֵר לֹא יִמְצָא בְּבִתֵּיכֶם כִּי |
כָּל־אֹכֶל מִחֲמִצַּת וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִעֲדַת
יִשְׂרָאֵל בְּגַר וּבְאֹזְרָח הָאֶרֶץ: שְׁבַעַת יוֹמִין חֲמִיר
לֹא יִשְׁתַּכַּח בְּבִתִּיכוֹן אָרִי כָּל דִּיכּוֹל מִחֲמִצָּא
וַיִּשְׁתַּצִּי אֲנָשָׁא הַהוּא מִכְּנִשְׁתָּא דִּיִּשְׂרָאֵל בְּגִיּוֹרָא
וּבִיִּצְיָבָא דְּאַרְעָא: ^כ כָּל־מִחֲמִצַּת לֹא תֹאכְלוּ
בְּכָל־מוֹשְׁבֵיכֶם תֹּאכְלוּ מִצּוֹת: כָּל־מִחֲמִצַּת לֹא
תֹאכְלוּ בְּכָל־מוֹשְׁבֵיכֶם תֹּאכְלוּ מִצּוֹת: כָּל
מִחֲמִצָּא לֹא תִיכְלוֹן בְּכָל מוֹתְבִיכוֹן תִּיכְלוֹן
פִּשְׁרִיא: ^{כא}

חֲמִישׁ כֹּא וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
אֵלֵהֶם מִשְׁכּוֹ וּקְחוּ לָכֶם צֹאן לְמִשְׁפַּחְתֵּיכֶם
וְשַׁחֲטוּ הַפֶּסֶח: וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמֶר אֵלֵהֶם מִשְׁכּוֹ וּקְחוּ לָכֶם צֹאן לְמִשְׁפַּחְתֵּיכֶם
וְשַׁחֲטוּ הַפֶּסֶח: וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל סְבִי יִשְׂרָאֵל
וַאֲמַר לְהוֹן אֲתַגִּידוּ וְסִיבוּ לְכוֹן (מִן בְּנֵי) עֲנָא
לְזַרְעֵיכֶם וְכוֹסוּ פֶסֶחָא: ^{כב} וַיִּלְקַחְתֶּם אֲגֻדַּת
אֲזוֹב וּטְבַלְתֶּם בָּדָם אֲשֶׁר־בִּסְפָּה וְהִגַּעְתֶּם אֶל־
הַמִּשְׁקוֹף וְאֶל־שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת מִן־הַדָּם אֲשֶׁר בִּסְפָּה
וְאֵתֶם לֹא תִצְאוּ אִישׁ מִמִּתַּח־בֵּיתוֹ עַד־בֹּקֶר:
וַיִּלְקַחְתֶּם אֲגֻדַּת אֲזוֹב וּטְבַלְתֶּם בָּדָם אֲשֶׁר־בִּסְפָּה
וְהִגַּעְתֶּם אֶל־הַמִּשְׁקוֹף וְאֶל־שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת מִן־הַדָּם
אֲשֶׁר בִּסְפָּה וְאֵתֶם לֹא תִצְאוּ אִישׁ מִמִּתַּח־בֵּיתוֹ
עַד־בֹּקֶר: וְתִסְבְּנוּ אֶסְרַת אֲזוֹבָא וְתִטְבְּלוּן בְּדָמָא
דְּבִמְנָא וְתִדְוִין לִשְׁקָפָא וְלַתְרִין סְפִיא מִן דָּמָא
דְּבִמְנָא וְאֵתוֹן לֹא תִפְקוּן אֲנִשׁ מִתְרַע בֵּיתָה עַד
צַפְרָא: ^{כג} וְעֵבֶר יְהוָה לְנֹגַף אֶת־מִצְרַיִם וְרָאָה

אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וּפֶסַח יְהוָה עַל־הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמִּשְׁחָתִים לָבֹא אֶל־בְּתִיכֶם לָנֶגֶף: וְעַכְרָ יְהוָה לָנֶגֶף אֶת־מִצְרַיִם וְרָאָה אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וּפֶסַח יְהוָה עַל־הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמִּשְׁחָתִים לָבֹא אֶל־בְּתִיכֶם לָנֶגֶף: וַיִּתְּגַלֵּי יְיָ לְמִמְחֵי יֵת מִצְרַיִם וַיַּחֲזִי יֵת דָּמָא עַל שַׁקָּפָא וְעַל תְּרִין סַפֵּיָא וַיַּחֲסוּ יְיָ עַל תַּרְעָא וְלֹא יִשְׁבּוּק לַחֲבֵלָא לְמִיַּעַל לְבְתִיכֹן לְמִמְחֵי: כֹּה וְשִׁמְרַתֶּם אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה לְחֻק־לֶךְ וּלְבִנְיָד עַד־עוֹלָם: וְשִׁמְרַתֶּם אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה לְחֻק־לֶךְ וּלְבִנְיָד עַד־עוֹלָם: וְתִשְׁרֹנוּ יֵת פִּתְגָמָא הָדִין לִקְנִים לֶךְ וּלְבִנְיָד עַד עַלְם: כֹּה וְהָיָה כִּי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִתֵּן יְהוָה לָכֶם כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר וְשִׁמְרַתֶּם אֶת־הַעֲבֹדָה הַזֹּאת: וְהָיָה כִּי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִתֵּן יְהוָה לָכֶם כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר וְשִׁמְרַתֶּם אֶת־הַעֲבֹדָה הַזֹּאת: וַיְהִי אַרְי תַּעֲלוֹן לְאַרְעָא דִּיתָן יְיָ לְכוֹן כְּמָא דִּי מַלִּיל וְתִשְׁרֹנוּ יֵת פִּלְחָנָא הָדִין: כֹּה וְהָיָה כִּי־יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם בְּנֵיכֶם מַה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם: וְהָיָה כִּי־יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם בְּנֵיכֶם מַה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם: וַיְהִי אַרְי יְיָמְרוֹן לְכוֹן בְּנִיכֹן מַה פִּלְחָנָא הָדִין לְכוֹן: כֹּה וְאִמְרַתֶּם זִכְח־פֶּסַח הוּא לַיהוָה אֲשֶׁר פִּסַּח עַל־בְּתִי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת־מִצְרַיִם וְאִת־בְּתִינוּ הִצִּיל וַיִּקְדֵּי הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ: וְאִמְרַתֶּם זִכְח־פֶּסַח הוּא לַיהוָה אֲשֶׁר פִּסַּח עַל־בְּתִי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת־מִצְרַיִם וְאִת־בְּתִינוּ הִצִּיל וַיִּקְדֵּי הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ: וַתִּימְרוֹן דְּבַח חָסִי הוּא קָדָם יְיָ דִּי חָס עַל בְּתִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם כֹּד הָוָה מַחֵי יֵת מִצְרָאִי וַיֵּת בְּתִנָּא שְׂזִיב וַיִּכְרַע עֲמָא וּסְגִידוּ: כֹּה וַיִּלְכוּ וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בֶּן עֲשׂוֹ: וַיִּלְכוּ וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בֶּן עֲשׂוֹ: וַאֲזָלוּ וַעֲבָדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דְּפִקִּיד יְיָ יֵת מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בֶּן עֲבָדוּ: ס

שִׁשִּׁי כֹּה וַיְהִי | בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיְהוָה הִכָּה כָּל־בְּכוֹר בְּאָרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר פֶּרְעֹה הַיֹּשֵׁב עַל־פֶּסֶא עַד בְּכוֹר הַשֹּׁבֵי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר וְכָל בְּכוֹר בְּהֶמְהָ: וַיְהִי | בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיְהוָה הִכָּה כָּל־בְּכוֹר בְּאָרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר פֶּרְעֹה הַיֹּשֵׁב עַל־פֶּסֶא עַד בְּכוֹר הַשֹּׁבֵי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר וְכָל בְּכוֹר בְּהֶמְהָ: וְהָוָה בְּפִלְגּוֹת לִילִיָא וַיִּי קָטַל כָּל בּוֹכְרָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם מִבּוֹכְרָא דְּפֶרְעָה דְּעֶתִיד לְמַתָּב עַל כְּרִסֵּי מַלְכוּתָהָ עַד בּוֹכְרָא דְּשִׁבְיָא דִּי בְּבֵית אֲסִירֵי וְכָל בּוֹכְרָא דְּבַעֲרָא: 5 וַיִּקֶּם פֶּרְעֹה לַיְלָה הוּא וְכָל־עַבְדָּיו וְכָל־מִצְרַיִם וְתַהֵי צַעֲקָה גְדֹלָה בְּמִצְרַיִם כִּי־אֵין בֵּית אֲשֶׁר אֵין־שֵׁם מָת: וַיִּקֶּם פֶּרְעֹה לַיְלָה הוּא וְכָל־עַבְדָּיו וְכָל־מִצְרַיִם וְתַהֵי צַעֲקָה גְדֹלָה בְּמִצְרַיִם כִּי־אֵין בֵּית אֲשֶׁר אֵין־שֵׁם מָת: וְקָם פֶּרְעָה לִילִיָא הוּא וְכָל עַבְדּוּהִי וְכָל מִצְרַיִם וְהוֹת צּוֹחָתָא רַבָּתָא בְּמִצְרַיִם אַרְי לִית בֵּיתָא דִּי לִית הָוָה כֹּה תַפֵּן מִתָּא: 6 וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה וַיֹּאמְרוּ קוּמוּ צֵאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי גַם־אַתֶּם גַּם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְכוּ עַבְדּוּ אֶת־יְהוָה כְּדִבְרֵכֶם: וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה וַיֹּאמְרוּ קוּמוּ צֵאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי גַם־אַתֶּם גַּם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְכוּ עַבְדּוּ אֶת־יְהוָה כְּדִבְרֵכֶם: וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה וַיֹּאמְרוּ קוּמוּ צֵאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי גַם־אַתֶּם גַּם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְכוּ עַבְדּוּ אֶת־יְהוָה כְּדִבְרֵכֶם: וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה וַיֹּאמְרוּ קוּמוּ פּוֹקוּ מִגֹּד עַמִּי אַף אֶתְּוֹן אַף בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲזָלוּ פִּלְחוּ קָדָם יְיָ כְּמָא דְּהוֹיִתוֹן אֲמִרִין: 7 גַּם־צֵאוּכֶם גַּם־בְּקִרְכֶּם קָחוּ כְּאֲשֶׁר דִּבְרַתֶּם וּלְכוּ וּבְרַכְתֶּם גַּם־אַתִּי: גַּם־צֵאוּכֶם גַּם־בְּקִרְכֶּם קָחוּ כְּאֲשֶׁר דִּבְרַתֶּם וּלְכוּ וּבְרַכְתֶּם גַּם־אַתִּי: אַף עֲנֹכוֹן אַף תּוֹרְכוֹן דְּבָרוֹ כְּמָא דִּי מַלְלָתוֹן וַאֲזָלוּ וַצִּלוּ אַף עָלֵי: 8 וַתַּחֲזֹק מִצְרַיִם עַל־הָעָם לְמַהֵר לְשַׁלְּחָם מִן־הָאָרֶץ כִּי אָמְרוּ פִּלְגְּנוּ מָתִים: וַתַּחֲזֹק מִצְרַיִם עַל־הָעָם לְמַהֵר לְשַׁלְּחָם מִן־הָאָרֶץ כִּי אָמְרוּ פִּלְגְּנוּ מָתִים: וַתִּקְיַפּת מִצְרַיִם עַל עֲמָא לְאוֹחָאָה לְשַׁלְּחוּתָהוֹן מִן אַרְעָא אַרְי אֲמָרוּ פִּלְגָּא מִיתִין: 9 וַיִּשְׁאֵל הָעָם

אֶת־בְּצֻקוֹ טָרַם יַחְמִין מִשְׁאֲרֹתָם צָרַת
 בְּשִׁמְלָתָם עַל־שִׁכְמָם: וַיֵּשֶׁא הָעָם אֶת־בְּצֻקוֹ
 טָרַם יַחְמִין מִשְׁאֲרֹתָם צָרַת בְּשִׁמְלָתָם עַל־
 שִׁכְמָם: וַנִּטֵּל עִמָּא יֵת לִישִׁיהוֹן עַד לֹא חָמַע
 מוֹתֵר אֶצְוֹתָהוֹן צָרִיר בְּלִכְשִׁיהוֹן עַל כְּתִפְיָהוֹן:
 לֹא וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כְּדִבְרֵי מֹשֶׁה וַיִּשְׁאָלוּ
 מִמִּצְרַיִם כְּלִי־כֶסֶף וְכָלִי זָהָב וּשְׁמָלֹת: וּבְנֵי־
 יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כְּדִבְרֵי מֹשֶׁה וַיִּשְׁאָלוּ מִמִּצְרַיִם כְּלִי־
 כֶסֶף וְכָלִי זָהָב וּשְׁמָלֹת: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עָבְדוּ
 כְּפִתְגָמָא דְּמֹשֶׁה וַשְּׂאִילוּ מִמִּצְרַיִם מִגִּין וְכֶסֶף
 וּמִגִּין דְּדָהָב וּלְבוּשִׁין: לֹא וַיְהִי־הָיָה נָתַן אֶת־חֲתָן
 הָעָם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם וַיִּשְׁאָלוּם וַיִּנְצְלוּ אֶת־
 מִצְרַיִם: וַיְהִי־הָיָה נָתַן אֶת־חֲתָן הָעָם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם
 וַיִּשְׁאָלוּם וַיִּנְצְלוּ אֶת־מִצְרַיִם: וַיֵּי יֵהָב יֵת עִמָּא
 לְרַחֲמִין בְּעֵינֵי מִצְרַיִם וַשְּׂאִילָנוֹן וְרוֹקִינוֹ יֵת
 מִצְרַיִם: פ לֹא וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִרַעְמֶסֶס
 סִפְתָּה בְּשִׁש־מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי הַגִּבֹּרִים לְבָד
 מִמֶּנּוּ: וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִרַעְמֶסֶס סִפְתָּה בְּשִׁש־
 מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי הַגִּבֹּרִים לְבָד מִמֶּנּוּ: וַנִּטְלוּ בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל מִרַעְמֶסֶס לְסִכּוֹת כֶּשֶׁת מֵאָה אֶלְפִין
 רַגְלָאִין גִּבֹּרָאִין בֵּר מִשְׁפָּלָא: לֹא וְגַם־עָרַב רַב
 עָלָה אִתָּם וַצֹּאן וּבָקָר מִקְנֵה כְּבֹד מְאֹד:
 וְגַם־עָרַב רַב עָלָה אִתָּם וַצֹּאן וּבָקָר מִקְנֵה כְּבֹד
 מְאֹד: וְאַף נוֹכְרָאִין סִגְיָאִין סְלִיקוּ עִמָּהוֹן וַעֲנָא
 וְתוֹרִין בְּעִירָא סִגִּי לְחֻדָּא: לֹא וַיֹּאֲפוּ אֶת־הַבֶּצֶק
 אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֲגַת מִצּוֹת כִּי לֹא חָמִין
 כִּי־גִרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכֹל לְהִתְמַהֲמֶה וְגַם־
 צֻדָּה לֹא־עָשׂוּ לָהֶם: וַיֹּאֲפוּ אֶת־הַבֶּצֶק אֲשֶׁר
 הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֲגַת מִצּוֹת כִּי לֹא חָמִין כִּי־גִרְשׁוּ
 מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכֹל לְהִתְמַהֲמֶה וְגַם־צֻדָּה לֹא־עָשׂוּ
 לָהֶם: וַאֲפֹ יֵת לִישָׂא דִּי אֶפִּיקוּ מִמִּצְרַיִם גְּרִיצָן
 פִּטְרִין אֲרִי לֹא חָמַע אֲרִי אֶתְרָכוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא
 יָכִילוּ לְאֶתְעַפְּבָא וְאַף וְוֹדִין לֹא עָבְדוּ לַהוֹן:
 מ וּמוֹשֵׁב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּמִצְרַיִם

שלשים שנה וארבע מאות שנה: ומושב בני
 ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע
 מאות שנה: ומושב בני ישראל די יתיבו
 במצרים ארבע מאה ותלתין שנים: מא ויהי מקץ
 שלשים שנה וארבע מאות שנה ויהי בעצם
 היום הזה יצאו כל־עבאֹת יהוה מארץ
 מצרים: ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות
 שנה ויהי בעצם היום הזה יצאו כל־עבאֹת יהוה
 מארץ מצרים: והנה מסוף ארבע מאה ותלתין
 שנים והנה בכרן יומא הדין נפקו כל חיליא דיי
 מארעא דמצרים: מב ליל שמרים הוא ליהוה
 להוציאם מארץ מצרים הוא־חלילה הוה
 ליהוה שמרים לכל־בני ישראל לדרתם: ליל
 שמרים הוא ליהוה להוציאם מארץ מצרים
 הוא־חלילה הוה ליהוה שמרים לכל־בני ישראל
 לדרתם: לילי נטיר הוא קדם יי לאפקותהון
 מארעא דמצרים הוא ליליא הדין קדם יי נטירין
 לכל בני ישראל לדריהון: פ מג ויאמר יהוה
 אל־משה ואהרן זאת חקת הפסח כל־בן־גבר
 לא־יאכל בו: ויאמר יהוה אל־משה ואהרן זאת
 חקת הפסח כל־בן־גבר לא־יאכל בו: ואמר יי
 למשה ולא־הרן דא גזירת פסחא כל בר ישראל
 דישתמד לא יכול בה: מד וכל־עבד איש מקנת־
 כסף ומלתה אתו או יאכל בו: וכל־עבד איש
 מקנת־כסף ומלתה אתו או יאכל בו: וכל עבד
 גבר זביני פספא ותגזר יתה בכן יכול בה:
 מה תושב ושכיר לא־יאכל בו: תושב ושכיר
 לא־יאכל בו: תותבא ואגירא לא יכול בה:
 מו בבית אחד יאכל לא־תוציא מן־הבית מן
 הבשר חוצה ועצם לא תשברוֹבו: בבית אחד
 יאכל לא־תוציא מן־הבית מן־הבשר חוצה ועצם
 לא תשברוֹבו: בתבורא חדא יתאכל לא תפיק
 מן ביתא מן בסרא לברא וגרמא לא תתברון
 בה: מז כל־עדת ישראל יעשו אתו: כל־עדת

יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ אֹתוֹ: כָּל כְּנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל יַעֲבֹדוּן
 יְתָה: מַח וְכִי־יִגְוֹר אֶתְךָ גֵּר וְעֵשָׂה פֶסַח לַיהוָה
 הַמּוֹל לֹא כְל־זָכַר וְאֹן יִקְרַב לַעֲשׂוֹתוֹ וְהָיָה
 בְּאֶזְרַח הָאָרֶץ וְכָל־עֶרְל לֹא־יֹאכֵל בּוֹ: וְכִי־יִגְוֹר
 אֶתְךָ גֵּר וְעֵשָׂה פֶסַח לַיהוָה הַמּוֹל לֹא כְל־זָכַר וְאֹן
 יִקְרַב לַעֲשׂוֹתוֹ וְהָיָה בְּאֶזְרַח הָאָרֶץ וְכָל־עֶרְל
 לֹא־יֹאכֵל בּוֹ: וְאֲרִי יִתְגַּיֵּר עִמָּךְ גִּיּוֹרָא וְיַעֲבֹד
 פֶּסַחא קָדָם יִי מְגֹזֵר לָהּ כָּל דְּכוּרָא וּבְכֵן יִקְרַב
 לְמַעֲבָדָה וְהָיָה כִּי־צִיבָא דְאַרְעָא וְכָל עֶרְלָא לֹא
 יִכּוֹל בָּהּ: מִטְּתוּרָה אַחַת יִהְיֶה לְאֶזְרַח וְלִגְוֹר
 הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם: תּוּרָה אַחַת יִהְיֶה לְאֶזְרַח וְלִגְוֹר
 הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם: אוּרִיתָא חֲדָא יֵהֵא לִי־צִיבָא
 וְלִגִּיּוֹרָא דִּיתְגַּיְרוּן בִּינִיכוּן: וְיַעֲשׂוּ כָל־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן
 בֶּן עָשׂוֹ: וְיַעֲשׂוּ כָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
 אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן בֶּן עָשׂוֹ: וְעַבְדוּ כָּל בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל כְּמָא דִּי פִקִּיד יִי יְת מֹשֶׁה וְיֵת אַהֲרֹן בֶּן
 עַבְדוֹ: ס ט וְיִהְיֶה בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצִיא יְהוָה
 אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־צִבְאוֹתָם:
 וְיִהְיֶה בַּעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצִיא יְהוָה אֶת־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־צִבְאוֹתָם: וְהָיָה בְּכֵן
 יוֹמָא הַדִּין אֲפִיק יִי יְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ
 דְּמִצְרַיִם עַל חִילִיָּהוֹן: פ

שְׂבִיעִי א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וַיְדַבֵּר יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימְרָא:
 ב קִדְשִׁי כָּל־בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל־רֶחֶם בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל
 בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא: קִדְשִׁי כָּל־בְּכוֹר פֶּטֶר
 כָּל־רֶחֶם בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא:
 אֶקְדֹּשׁ קֳדָמִי כָּל בּוֹכֵרָא פֶתַח כָּל וְלֹדָא בְּבִנֵי
 יִשְׂרָאֵל בְּאֶנְשָׁא וּבְבִעִיָּא דִּילִי הוּא: ג וַיֹּאמֶר
 מֹשֶׁה אֶל־הָעָם וְכוֹר אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר
 יֵצְאתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים כִּי בָחֹק יָד
 הוֹצִיא יְהוָה אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֹאכֵל חֲמִין:
 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם וְכוֹר אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר

יֵצְאתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים כִּי בָחֹק יָד הוֹצִיא
 יְהוָה אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֹאכֵל חֲמִין: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
 לַעֲמָא הָוֹן דְּכִירִין יְת יוֹמָא הַדִּין דִּי נִפְקִיתוּן
 מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עַבְדוֹתָא אֲרִי בְּתִקּוּף יָדָא אֲפִיק יִי
 יִתְכּוֹן מְכָא וְלֹא יִתְאַכֵּל חֲמִיע: ד הַיּוֹם אַתֶּם
 יֵצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב: הַיּוֹם אַתֶּם יֵצְאִים בְּחֹדֶשׁ
 הָאָבִיב: יוֹמָא דִּין אַתּוּן נִפְקִין בְּיִרְחָא דְאַבִּיבָא:
 ה וְהָיָה כִּי־יִבְיֹאֵךְ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי
 וְהָאֱמֹרִי וְהַחִתִּי וְהַיְבוֹסִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם
 לֵאמֹר לְךָ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדִבֵּשׁ וְעַבַּדְתָּ אֶת־
 הָעַבְדָּה הַזֹּאת בְּחֹדֶשׁ הַזֶּה: וְהָיָה כִּי־יִבְיֹאֵךְ
 יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַחִתִּי
 וְהַיְבוֹסִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לְךָ אֶרֶץ זָבַת
 חֶלֶב וְדִבֵּשׁ וְעַבַּדְתָּ אֶת־הָעַבְדָּה הַזֹּאת בְּחֹדֶשׁ
 הַזֶּה: וְהָיָה אֲרִי עֲלִנְךָ יִי לְאַרְעָא דְכְּנַעֲנָאָה וְחִתָּאִי
 וְאֱמֹרָאִי וְחִתָּאִי וְיִבּוֹסָאִי דִּי קָיִים לְאַכְתָּךְ לְמַתָּן
 לְךָ אֶרְעָא עַבְדָּא חֶלֶב וְדִבֵּשׁ וְתַפְלַח יְת פְּלַחְנָא
 הָדָא בְּיִרְחָא הַדִּין: ו שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכֵל מִצֹּת
 וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי חֵג לַיהוָה: שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכֵל
 מִצֹּת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי חֵג לַיהוָה: שְׁבַעַת יוֹמִין
 תִּכּוֹל פִּטְיָדָא וּבִיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה חֲזָא קָדָם יִי:
 ז מִצֹּת יֹאכֵל אֶת שְׁבַעַת הַיָּמִים וְלֹא־יִרְאֶה לְךָ
 חֲמִין וְלֹא־יִרְאֶה לְךָ שְׂאֹר כְּכָל־גִּבְלָךְ: מִצֹּת
 יֹאכֵל אֶת שְׁבַעַת הַיָּמִים וְלֹא־יִרְאֶה לְךָ חֲמִין וְלֹא־
 יִרְאֶה לְךָ שְׂאֹר כְּכָל־גִּבְלָךְ: פִּטְרִי יִתְאַכֵּל יְת
 שְׁבַעַת יוֹמִין וְלֹא יִתְחַזֵּי לְךָ חֲמִיע וְלֹא יִתְחַזֵּי לְךָ
 חֲמִיר כְּכָל תְּחֻמָּךְ: ח וְהַגְדַּתְּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא
 לֵאמֹר בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה יְהוָה לִי בְּצֵאתִי
 מִמִּצְרַיִם: וְהַגְדַּתְּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בַּעֲבוּר
 זֶה עָשָׂה יְהוָה לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם: וְתַחֲזִי לְבִנְךָ
 בִּיּוֹמָא הַהוּא לְמִימְרָא דְבִיל דִּין עַבְד יִי לִי בְּמִפְקִי
 מִמִּצְרַיִם: ט וְהָיָה לְךָ לְאֹת עַל־יָדְךָ וְלִזְכָּרוֹן בֵּין
 עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת יְהוָה בְּפִיךָ כִּי בְיַד
 חֲזָקָה הוֹצֵאתְךָ יְהוָה מִמִּצְרַיִם: וְהָיָה לְךָ לְאֹת

על־ידך ולִפְרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תוֹרַת יְהוָה
בְּפִיךָ כִּי בְּיַד חֻקָּה הוֹצֵאתָ יְהוָה מִמִּצְרַיִם: וַיְהִי לָךְ
לְאֵת עַל יָדְךָ וּלְדַכְרָנָא בֵּין עֵינֶיךָ בְּדִיל תִּהְיֶה
אוֹרֵיתָא דְּיִי בְּפּוֹמֶךְ אַרִי בִידָא תְּקִיפָא אֶפְקָךְ יִי
מִמִּצְרַיִם: וְשִׁמְרַתְּ אֶת־הַחֻקָּה הַזֹּאת לְמוֹעֲדָה
מִיָּמִים יָמִימָה: וְשִׁמְרַתְּ אֶת־הַחֻקָּה הַזֹּאת
לְמוֹעֲדָה מִיָּמִים יָמִימָה: וְתִשָּׂר יֵת קִימָא הָדָא
לְזִמְנָה מִזְמָן לְזִמָּן: פ יא וְהָיָה כִּי־בֹאֲךָ יְהוָה
אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָךְ וּלְאַבְתָּיִךְ
וּנְתַנָּה לָךְ: וְהָיָה כִּי־בֹאֲךָ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי
כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָךְ וּלְאַבְתָּיִךְ וּנְתַנָּה לָךְ: וַיְהִי אַרְי
יַעֲלֹךְ יִי לְאַרְעָא דְּכַנְעָנָי כְּמָא דִּי קִיִּים לָךְ
וּלְאַבְתָּיִךְ וְיִתְנַנָּה לָךְ: י וְהַעֲבַרְתָּ כָּל־פֶּטֶר־רִחֻם
לַיהוָה וְכָל־פֶּטֶר | שֹׁגֵר בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה לָךְ
הַזֹּכְרִים לַיהוָה: וְהַעֲבַרְתָּ כָּל־פֶּטֶר־רִחֻם לַיהוָה
וְכָל־פֶּטֶר | שֹׁגֵר בְּהֵמָה אֲשֶׁר יִהְיֶה לָךְ הַזֹּכְרִים
לַיהוָה: וְתַעֲבֹר כָּל פֶּתַח וּלְדָא קָדָם יִי וְכָל פֶּתַח
וְלֹד בַּעֲרָא דִּי יִהְיֶה לָךְ דְּכָרִין תַּקְדֵּשׁ קָדָם יִי:
י וְכָל־פֶּטֶר חֲמוֹל תַּפְּדֶה בִּשָּׂה וְאִם־לֹא תַפְּדֶה
וְעִרְפָּתָהּ וְכָל בְּכוֹר אָדָם בְּבָנֶיךָ תַפְּדֶה: וְכָל־פֶּטֶר
חֲמוֹל תַּפְּדֶה בִּשָּׂה וְאִם־לֹא תַפְּדֶה וְעִרְפָּתָהּ וְכָל
בְּכוֹר אָדָם בְּבָנֶיךָ תַפְּדֶה: וְכָל פֶּתַח (בּוֹכְרָא)
דְּחִקְרָא תַפְּרוֹק בְּאִמְרָא וְאִם לֹא תַפְּרוֹק וְתִנְקַפֵּה
וְכָל בּוֹכְרָא דְּאִנְשָׁא בְּבָנֶיךָ תַפְּרוֹק:

מִפְטִיר יד וְהָיָה כִּי־יִשְׁאָלְךָ בֶּנְךָ מָחָר לֵאמֹר מַה־
זֹּאת וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחֻק־יְד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה
מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים: וְהָיָה כִּי־יִשְׁאָלְךָ בֶּנְךָ
מָחָר לֵאמֹר מַה־זֹּאת וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחֻק־יְד
הוֹצִיאָנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים: וַיְהִי אַרְי
יִשְׁאָלְךָ בֶּנְךָ מָחָר לְמִימַר מָא דָּא וְתִימַר לֵה
בְּתַקּוֹף יְדָא אֶפְקָנָא יִי מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּיתָא:
טו וַיְהִי כִּי־הִקְשָׁה פְּרַעַה לְשַׁלְחָנָהּ וַיַּהֲרֹג יְהוָה
כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר אָדָם וְעַד־בְּכוֹר
בְּהֵמָה עַל־פִּנְּ אֹנִי זִבְחָ לַיהוָה כָּל־פֶּטֶר רִחֻם
הַזֹּכְרִים וְכָל־בְּכוֹר בְּנֵי אִפְדָּה: וַיְהִי כִּי־הִקְשָׁה
פְּרַעַה לְשַׁלְחָנָהּ וַיַּהֲרֹג יְהוָה כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
מִבְּכוֹר אָדָם וְעַד־בְּכוֹר בְּהֵמָה עַל־פִּנְּ אֹנִי זִבְחָ
לַיהוָה כָּל־פֶּטֶר רִחֻם הַזֹּכְרִים וְכָל־בְּכוֹר בְּנֵי
אִפְדָּה: וְהוּא אַרְי אֶקְשִׁי פְּרַעַה לְשַׁלְחוֹתָנָא וְקִטַּל
יִי כָּל בּוֹכְרָא בְּאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם מִבּוֹכְרָא דְּאִנְשָׁא
וְעַד בּוֹכְרָא דְּבַעֲרָא עַל כֵּן אִנְא דְּבַח קָדָם יִי כָּל
פֶּתַח וּלְדָא דְּכָרִין וְכָל בּוֹכְרָא דְּבָנֵי אֶפְרוֹק:
טו וְהִיָּה לְאוֹת עַל־יְדִכָּה וּלְמוֹטַפַּת בֵּין עֵינֶיךָ כִּי
בְּחֻק־יְד הוֹצִיאָנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם: וְהִיָּה לְאוֹת
עַל־יְדִכָּה וּלְמוֹטַפַּת בֵּין עֵינֶיךָ כִּי בְּחֻק־יְד הוֹצִיאָנוּ
יְהוָה מִמִּצְרַיִם: וַיְהִי לְאֵת עַל יָדְךָ וּלְתַפְלִין בֵּין
עֵינֶיךָ אַרְי בְּתַקּוֹף יְדָא אֶפְקָנָא יִי מִמִּצְרַיִם:
ס ס ס ק"ה פסוקים, ימנ"ה סימן.

הַפְטֵרָה לַפְּרִשְׁתָּה בֵּא בִירְמִיָּה פֶּרֶק מו

מו י תְּדַבֵּר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־יְרֵמְיָהוּ הַנָּבִיא לְבֹא נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל לְהַפּוֹת אֶת־אֶרֶץ
מִצְרַיִם: י תִּגְיִדוּ כְּמִצְרַיִם וְהַשְׁמִיעוּ כְּמִגְדּוֹל וְהַשְׁמִיעוּ כִּנְגָה וּבְתַחֲפִנְחָם אִמְרוּ תְּהִיבָב וְהִכְנוּ לָךְ
כִּי־אֲכַלְהָ חֶרֶב סְבִיבֶיךָ: יא מִדּוּעַ נִסְחַף אֲבִירֶיךָ לֹא עָמְדוּ כִּי יְהוָה הִדְפוֹ: יב הִרְבָּה בּוֹשֵׁל גַּם־נָפֶל
אִישׁ אֶל־רַעְהוּ וְאִמְרוּ קוּמָה | וְנִשְׁבָּה אֶל־עַמָּנוּ וְאֶל־אֶרֶץ מוֹלְדֹתָנוּ מִפְּנֵי חֶרֶב הַיּוֹנָה: יג קְרָאוּ
שֵׁם פְּרַעַה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם שְׂאוֹן הַעֲבִיר הַמוֹעֵד: יד חִי־אֲנִי נְאֻם־יְהוָה צְבָאוֹת שְׂמוֹ כִּי בְּתַבּוֹר
בְּהָרִים וּבְכַרְמֵל בֵּים יְבוּא: טו כָּלִי גּוֹלָה עָשִׂי לָךְ וַיִּשְׁבַּת בְּתַמִּצְרַיִם כִּי־נָה לְשִׁמְהָ תִּהְיֶה וְנִצְתָה
מֵאִין יוֹשֵׁב: טז עֲגִלָּה יִפְהַפֶּיָה מִצְרַיִם קֶרֶן מִצְפּוֹן בֵּא בֵּא: יז גַּם־שִׁכְרִיָּה בְּקַרְבָּהּ כְּעֹגֶלִי מִרְפָּק

כִּי־גַם־הָמָּה הִפְנוּ נָסוּ יַחֲדָיו לֹא עָמְדוּ כִּי יוֹם אִידָם בָּא עֲלֵיהֶם עַת פָּקְדָתָם: כְּקוֹלָהּ בְּנַחֲשׁ יִלְךְ כִּי־בְחִיל יֵלְכוּ וּבְקִרְדָּמוֹת בָּאוּ לָהּ בְּחֻמְכִּי עַצִּים: כ פָּרְתוּ יַעֲרָה נְאֻם־יְהוָה כִּי לֹא יַחֲקֹר כִּי רַבּוֹ מֵאֲרָבָה וְאִין לָהֶם מִסְפָּר: ד הַבִּיטָה בְּת־מִצְרַיִם נִתְּנָה בִּיד עַם־צָפוֹן: ה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי פוֹקֵד אֶל־אֲמֹן מִזָּא וְעַל־פְּרָעָה וְעַל־מִצְרַיִם וְעַל־אֱלֹהֵיהָ וְעַל־מִלְכֶיהָ וְעַל פְּרָעָה וְעַל הַבְּמִתִּים בּוֹ: ו וּנְתַתִּים בְּיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וּבְיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל וּבְיַד עַבְדּוֹ וְאַחֲרֵי־כֵן תִּשְׁכַּן בְּיָמֶיךָ־קֶדֶם נְאֻם־יְהוָה: ז וְאַתָּה אֶל־תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וְאֶל־תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשְׁעֶךָ מִרְחוֹק וְאַתִּי־זֹרְעֶךָ מֵאֶרֶץ שָׁבִים וְשָׁב יַעֲקֹב וְשָׁקֵט וְשָׁאֲנָן וְאִין מִחֲרִיד: ח אַתָּה אֶל־תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב נְאֻם־יְהוָה כִּי אֶתֶּךָ אָנִי כִּי אַעֲשֶׂה כָלָה בְּכָל־הַגּוֹיִם | אֲשֶׁר הִדְחַתִּידָּ שָׁמָּה וְאַתָּךְ לֹא־אֶעֱשֶׂה כָלָה וַיִּסְרְתִידָּ לַמִּשְׁפָּט וְנָקָה לֹא אֲנַקֶּךָ:

<<< המשך מעמוד 11

יכולים".

התכלית של המצוות: לתקן את העולם.

לכן, ברגע האמת, בהתמודדות היומיומית עצמה, כשאנו באים לחזק את האמונה שלנו או להחליט להתקדם שלב נוסף בעבודת השם - אנחנו צריכים להפסיל שרוולים ולגשת לעשות את מה שהשם רוצה ומצפה שנעשה, במו ידינו ובכל כוחנו. ולסיום:

ואין מקרא יוצא מידי פשוטו, וזהו העיקר - שבסוף זמן הגלות ישנו "אור במושבותם" דכלל ישראל, ובכל אחד ואחת מישראל, כפשוטו בגשמיות וברוחניות, שיש לכל אחד ואחד מבני ישראל הרחבה ומנוחה בכל ענייניו,

ומכינים עצמם מתוך שמחה וטוב לבב לקבל פני משיח צדקנו, "בנערינו ובזקנינו בבנינו ובבנותינו" ו"כספם וזהבם אתם", כפשוטו וכן ברוחניות העניינים, בקרוב ממש בעגלא דידן [במהרה בימינו].

לפעמים אנחנו אף נחשפים ל'השגחה פרטית' מופלאה, וזוכים לקבל הצצה קטנה אל מאחורי הקלעים למה שהשם עושה בשביל שנוכל לעשות את רצונו. רבים מאיתנו יכולים להעיד שהפרנסה שלהם, הבריאות של המשפחה, או המקום המדויק שבו הם נמצאים בחיים - כל אלה מכוונים ומתוזמנים מלמעלה, וממש אפשר לחוש שהקדוש ברוך הוא מלווה אותנו בכל צעד, ונותן לנו את הכלים להמשיך בדרך של חיי תורה ומצוות.

עלינו לדעת שהקדוש ברוך הוא נותן לנו כל מה שאנו צריכים כדי שנוכל לעשות בכוחות עצמנו את המשימה שלשמה נשלחנו לעולם הזה. כל אחד וכל אחת מקבלים בדיוק את מה שהם זקוקים לו כדי לבצע את השליחות הקדושה שאליה הם נועדו. ויחד עם זאת, המודעות לניסים הגדולים שהשם עושה לנו באופק, בשום אופן לא אמורה להחליף את הקושי ואת האתגר. זו הייתה ונשארה

לחיות עם הזמן

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה							
ו', ב' בשבט	5.21	4.34	5.43	6.43	9.13	11.54	12.24	17.13.1	17.38
ז', ג' בשבט	5.21	4.34	5.42	6.42	9.13	11.55	12.25	17.14.1	17.39
ח', ד' בשבט	5.20	4.33	5.42	6.42	9.13	11.55	12.25	17.15.0	17.40
ט', ה' בשבט	5.20	4.33	5.41	6.41	9.12	11.55	12.25	17.15.9	17.41
י', ו' בשבט	5.19	4.32	5.41	6.40	9.12	11.55	12.25	17.16.8	17.42
יא', ז' בשבט	5.18	4.31	5.40	6.40	9.12	11.55	12.25	17.17.7	17.43
יב', ח' בשבט	5.18	4.31	5.39	6.39	9.11	11.55	12.25	17.18.6	17.44
יג', ט' בשבט	5.17	4.30	5.39	6.38	9.11	11.55	12.25	17.19.5	17.45

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות

לוח ללימוד הרמב"ם ב' בשבט ה'תשפ"ה – ט' בשבט ה'תשפ"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ב' בשבט	הל' נחלות פרק ו-ח.	הל' שאר אבות הטומאות.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע רמח.
ז'	ג' בשבט	פרק ט-יא.	פרק ב.	מ"ע רמו.
ח'	ד' בשבט	פתח פי' וגו'. ספר שופטים והוא ספר ארבעה עשר.. הל' סנהדרין.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ג.	מ"ע רמו.
ט'	ה' בשבט	פרק ד-ו.	פרק ד.	מ"ע רמו.
י'	ו' בשבט	פרק ז-ט.	פרק ה.	מ"ע רמו.
יא'	ז' בשבט	פרק י-יב.	פרק ו.	מ"ע רמו. רמח.
יב'	ח' בשבט	פרק יג-טו.	פרק ז.	מ"ע רמח.
יג'	ט' בשבט	פרק טז-יח.	פרק ח.	מ"ע רמח.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
בא	16:33	17:50	16:54	17:51	16:42	17:49	16:55	17:52
בשלח	16:39	17:56	17:00	17:57	16:48	17:56	17:01	17:58

לזכות אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחיו
 ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
 בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**